8. SINIF 1. TEMA ÇALIŞMA FASİKÜLÜ

TÜRKÇE

Bu kitapçık ANKARA Ölçme Değerlendirme Merkezi tarafından hazırlanmıştır.

KELİMEDE ANLAM

1) Gerçek (Temel) Anlam

Örnek:

I. Sobaya attığım odunlar yandı.

II. Bu yaz tatil yapamayacağıma yanıyordum.

III. Vaktinde değiştirilmeyen kâğıt paralar yandı.

IV. Yazı yazmak, hayatımı anlatmak ihtiyacıyla yanıyordum.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde “yanmak**” kelimesi gerçek anlamı ile kullanılmıştır?**

A) I **B)** II **C)** IIII **D)** IV

Çözüm:

“yanmak” kelimesi sözlükte “ateş durumuna geçmek, tutuşmak” şeklinde kullanılmıştır. I numaralı cümlede bu anlamı içerdiği için gerçek anlamlıdır. II, III ve IV numaralı cümlelerde bu anlamdan tamamen uzaklaşarak farklı bir anlam kazanmıştır.

2) Mecaz Anlam

Örnek:

Aşağıdakilerin hangisinde “saymak**” kelimesi mecaz anlamda kullanılmıştır?**

A) Bu eve dünyanın parasını saydım.

B) Mahalledeki Ahmet Dayı’yı herkes sayardı.

C) Birinci sınıflar ikişer ikişer sayıyor.

D) Öğrencilere kaç kitap aldığımızı sayalım.

Çözüm:

B seçeneğindeki “saymak” kelimesi gerçek anlamından uzaklaşarak “saygı duymak, değer vermek” anlamı kazandığı için mecazdır. Diğer seçeneklerde ise gerçek anlamıyla kullanılmıştır.

3) Terim Anlam

Örnek:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamlı bir kelime vardır?

A) Denizlerin dibinde çok fazla yaşama rastlamak mümkündür.

B) Kuşların tüyleri uçmalarına yardımcı olur.

C) Amcası eksik dişlerinin yerine köprü yaptırmış.

D) Öyle güzel bitkiler var ki insan bakmaya doyamıyor.

Çözüm:

C seçeneğinde “köprü “ kelimesi diş hekimliği ile ilgili bir terimdir. Bu cümlede terim anlamlı kullanılmıştır.

ETKİNLİK 1

Aşağıdaki cümlelerde verilen altı çizili kelimelerin anlam özelliklerini (gerçek, mecaz, terim) yanlarındaki boşluklara yazınız.

1) Isınma turunun ardından maç başladı. (…….....……..)

2) Sokak lambaları fırtınanın etkisiyle karardı. (…….....……..)

3) Dolu bir insandır, fikirlerinden yararlanın. (…….....……..)

4) Sekizinci sınıfın ilk konusu fiilimsidir. (…….....……..)

5) O kadar hata yaptı ki evime gelmeye yüzü yok. (…….....……..)

6) Beynini kemiren bu düşüncelerden kurtulamıyordu. (…….....……..)

7) Arılar, çiçeklerin polenlerinden bal yapar. (…….....……..)

8) Olaya bir de benim açımdan bakmalısın. (…….....……..)

9) Tüm öykülerinde küçük insanları konu eder. (…….....……..)

ETKİNLİK 2

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin anlam özelliklerini(gerçek, mecaz) inceleyerek gerçek anlamda kullanılana mecaz, mecaz anlamda kullanılana gerçek anlam olacak şekilde örnek birer cümle yazınız.

1) Boş laflarla bizi oyalama.

………………………………………………………………………………..

2) İzlediği bu görüntüler iyice umudunu kırmıştı.

………………………………………………………………………………..

3) Bu sözler bana çok dokundu.

………………………………………………………………………………..

4) Kelimelerin eklerini bulup renkli kalemle çiziniz.

………………………………………………………………………………..

5) Onu kendi havasına bırakırsak çalışmaz.

………………………………………………………………………………..

SÖZCÜKTE ANLAM TESTİ

1. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "geçmek" **kelimesi karşısında verilen anlama uygun kullanılmıştır?**

CÜMLE	ANLAM
A) Ankara'nın soğuğu ciğerime geçti.	Vazgeçmek
B) Tasarı meclisten geçti, önümüzdeki günlerde yürürlüğe girecek.	Kabul edilmek
C) Dedikodular kısa zamanda dilden dile geçmiş, tüm köye yayılmıştı.	Ulaşmak
D) Sanırım bütün bu huylar ona annesinden geçmiş.	Hastalık bulaşmak

2. I- Aza kanaat etmeyen, çoğu bulamaz.

II- Hamama giren terler.

III- Eğri otur, doğru söyle.

IV- Acı patlıcanı kırağı çalmaz.

Bu verilen atasözleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. atasözü mecaz anlamlı değildir.

B) II. atasözünde hem gerçek hem mecaz anlam vardır.

C) III. atasözünde zıt anlamlı sözcüklere yer verilmiştir.

D) IV. atasözünde herhangi bir terim yoktur.

3. Her insan kendisinin ---- olmalıdır. Eğer siz kendinizi ---- başkalarının sizi şekillendirmesini kabul etmiş olursunuz.

Yukarıdaki cümlenin boş bırakılmış yerlerine anlam akışına göre sırasıyla hangilerinin getirilmesi uygun olur?

A) doktoru - iyileştiremezsiniz

B) heykeltıraşı – şekillendiremezsiniz

C) öğretmeni – desteklemezseniz

D) eleştirmeni - eleştirmezseniz

4.

I) Dışarıdaki sesleri duyunca ne olduğunu anlamaya çalışarak koşuyordu.	a)	Birini, bir işte görevlendirmek.
II) Hepimiz önder gördüğümüz kişilerin peşinden koşuyoruz.	b)	Bir yere aceleyle gitmek.
III) Ev halkını bahçeye götürmek için atları arabaya koştu.	c)	Kovalamak, üstüne düşmek, izlemek.
IV) Beni her işe koşuyorsun da niçin ona hiç iş vermiyorsun?	d)	Hayvanı, çekeceği arabaya bağlamak.

"koşmak" **kelimesinin cümlelerdeki kullanımıyla verilen anlamların doğru eşleşmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?**

A) I-b II-d III-c IV-a

B) I-b II-c III-d IV-a

C) I-c II-b III-a IV-d

D) I-c II-b III-d IV-a

5. Tarsus Şelalesi kentten iki kilometre uzakta, Berdan Çayı üzerinde yer alıyor. Şelalenin yanında çaylarımızı yudumlarken temiz havayı soluyoruz. Tarsus'a yolunuz düşerse buradaki lezzetli yemeklerin tadına bakmadan dönmeyin.

Bu parçada altı çizili sözlerin anlamı aşağıdakilerden hangisinde sırayla verilmiştir?

A) uzanıyor-içerken-yola çıkmayın

B) akıyor-doldururken-ayrılmayın

C) bulunuyor-içerken-gitmeyin

D) duruyor-bitirirken-terk etmeyin

6. "açmak" **sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde** "engeli kaldırmak" **anlamında kullanılmıştır?**

A) Dönüş yolunda radyoyu açtık.

B) Görevliler karla kapanan yolu açtılar.

C) Mavi renk bu odayı açtı.

D) Size kendimi açmaya geldim.

7.

İŞTE BENİM HAYATIM

Bir ilkbahar sabahıydı (gerçek). Güneş (gerçek) pırıl pırıl altın (mecaz) ışıklarını yeryüzüne yolluyordu. Bu ışınları gören kozalardan (terim) o sabah beyaz (mecaz) bir kelebek (terim) çıktı. Çok büyük ve tül gibi ince bembeyaz kanatları vardı. Birden kendini bir bahçenin (gerçek) çiçekleri arasında buldu (gerçek). Önce keşif uçuşuna çıkıp bahçeyi dolaştı. Sonra dinlenmek (gerçek) için kırmızı bir güle kondu. Dinlenirken kanatlarını dikleştirip birleştirmişti. Etrafına baktı. Doyasıya yeşilliğe daldı (mecaz), saatlerce seyretti (mecaz). Dinlenmişti. Şimdi dolaşma vaktiydi, yaşamalıydı (mecaz), önünde uzun zamanı (gerçek) vardı.

Bu metinde hangi kelimelerin cümle içinde kullanıldığı anlam yanlıştır?

A) beyaz, kelebek, seyretti, yaşamalıydı

B) beyaz, kelebek, bahçe, daldı

C) beyaz, kelebek, seyretti

D) kelebek, buldu, dinlenmek, zaman

8. “yol’’ sözcüğünün farklı anlamları öğrencilere anlatılarak öğrencilerden bu anlamlara uygun cümleler yazmaları istenmiştir. Çocukların verdikleri cevaplara göre sonuçlar daire grafiği ile gösterilmiştir.

Öğrenciler aşağıdaki örnekleri vermiştir

Ayşe: Arkadaşlarla birlikte olunca yol çok zevkli geçti.

Mehmet: Çocuğun eğitimi için en iyi yol oyundur.

Elif: Bu yolda çok emek harcayanlar oldu.

Zeynep: Bu işi yapmanın bir yolunu bulmalıyız.

Bu grafikte %35’lik dilimde örnek veren öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ayşe

B) Mehmet

C) Elif

D) Zeynep

9. I. Çocukluk zamanlarında edinmişti bu davranışı.

II. Annemin zamanında bu kıyafetler modaymış.

III. Şimdi kitap okuma zamanı, dedi.

IV. Gül zamanı gelince kasaba mis gibi kokar.

"zaman" **kelimesi hangi cümlelerde aynı anlama gelecek şekilde kullanılmıştır?**

A) I ve II

B) I ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

10. İnsanların yaptıkları en büyük hatalardan biri düşünmeden konuşmalarıdır. Söz ağızdan çıktıktan sonra geri dönüşü yoktur. İlişkilerimizin daha sağlıklı olması için önce düşünmeli, sonra konuşmalıyız.

Yukarıda verilen paragrafta kaç kelime mecaz anlamda kullanılmıştır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

11. I. Burnuma güzel kokular geliyor.

II. Karaköy Burnu'ndan denizi seyrettim.

III. Sınavı kazanınca burnu havalandı.

IV. Burnundan yanına varılmıyor.

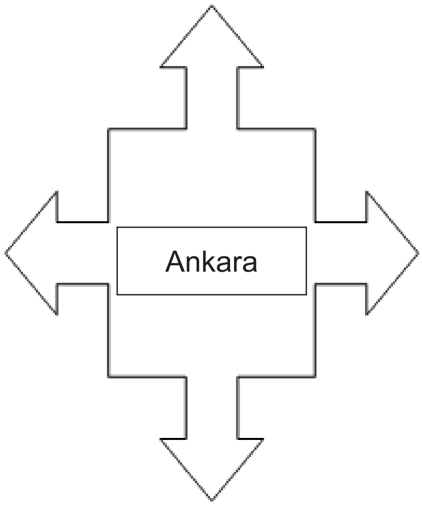
Numaralanmış cümlelerde geçen "burun" **kelimelerinin kullanıldığı anlamlar hangisinde doğru verilmiştir?**

	I	II	III	IV
A)	Gerçek	Terim	Mecaz	Mecaz
B)	Gerçek	Mecaz	Mecaz	Gerçek
C)	Gerçek	Terim	Gerçek	Mecaz
D)	Mecaz	Terim	Gerçek	Mecaz

12.

Her gün denize daldı.
Çankırı

Bu yazarın anlatımına bayılıyorum.
Eskişehir

Kırıkkale
Kör bıçakla sebze doğrayamazsın.

Konya
Boş sözlerle beni oyalama.

Ankara'dan yola çıkan otobüs mecaz anlamlı olmayan altı çizili sözcüğün olduğu yönden giderse hangi ile ulaşır?

A) Eskişehir B) Kırıkkale C) Konya D) Çankırı

13. Balıkesir-Susurluk yolu üzerinde yer alan şirin bir köy Aziziye. Yoldan köye doğru döndüğünüzde içinizi bir huzur kaplıyor. Kuşların ötüşleri eşliğinde ağaçların arasından geçerek köye ulaşıyorsunuz. Zamanında dedemin büyük özveriyle yaptığı kulübenin bahçesindeki çiçekleri görünce biraz daha rahatlıyorsunuz.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Terim anlamlı kelime

B) Mecaz anlamlı kelime

C) Gerçek anlamlı kelime

D) Soyut anlamlı kelime

14.

Yerleştik ana vatanımız Anadolu'ya
Kutsadık bu yüce vatanı
Ant içtik sonsuza kadar yaşamaya
Al bayrağın, nazlı hilalin altında

Bu dörtlükteki sözcükler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Gerçek anlamda birden fazla kelime kullanılmıştır.

B) Birden fazla eş sesli kelimeye yer verilmiştir.

C) Yakın anlamlı kelimelere yer verilmiştir.

D) Soyut anlamlı kelimeye yer verilmiştir.

15. "yazmak" **kelimesi aşağıdakilerin hangisinde** "Gazeteler günlerdir Türkiye Millî Futbol Takımı'nın başarılarını yazıyor." **cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?**

A) Yıllardır çıkarmayı planladığı kitabını sonunda yazdı.

B) Seni Öğretmenler Günü programına yazacağım.

C) Görevliler çocuğu evinin yakınındaki okula yazdı.

D) El ilanlarında Ankara'daki etkinliğin ayrıntıları yazıyor.

16. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde okuma yazmayı kolaylaştırmak, çağdaş eğitim öğretimi sağlamak için yeni bir alfabe arayışı vardı.

Yukarıdaki cümlede altı çizili bölümde bulunan anlam ilişkisi hangisidir?

A) Neden

B) Amaç

C) Koşul

D) Karşılaştırma

17. "Anadolu kilimleri; sert çizgileri, yumuşak renkleri, hırçın desenleriyle âdeta bir insandı." **cümlesinde hangi söz sanatı bulunmaktadır?**

A) Benzetme

B) Tezat

C) Kişileştirme

D) Abartma

18.

Her yıl temmuz geldiğinde <u>hatırlatırım</u> o yaz tatilini
I

Çiçek kokularını ciğerlerimize çekerken kırlarda oynadığımız oyunların <u>neşeli</u> mutluluğunu
II

Hatırlatır bana çocukluğumun <u>uçarılığını</u>
III

Bazen de <u>anımsarım</u> şimdiki iç huzursuzluğumu
IV

Yukarıdaki metinde numaralandırılmış sözcüklerden hangi ikisi yakın anlamlıdır?

A) I ve III

B) I ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

19.

- Arkadaşı ansızın bayılınca ne yapacağını bilemedi.
- Baloda giydiği elbiseye tüm sınıf bayıldı.
- Saatlerdir yürüyünce susuzluktan bayılmıştım.
- İddiayı kaybedince yemek için çok para bayıldı.
- Şarkıcının son şarkısına dinleyiciler bayıldı.
- Hastalığından dolayı sık sık bayılıyordu.
- Öyle güzel yemekler hazırlamıştı ki hepsine bayıldım.

Yukarıdaki cümlelerde "bayılmak**" kelimesi kaç farklı anlamda kullanılmıştır?**

A) 4   B) 5   C) 6   D) 7

KELİMELER ARASI ANLAM İLİŞKİLERİ

1) Yakın Anlamlı Kelimeler

Örnek 1:

hısım - akraba	kızmak - öfkelenmek	dost - arkadaş
bakmak - görmek	çevirmek - döndürmek	gücenmek – darılmak

Hangi resmime baksam ben değilim. (bakmak: bakışı bir şey üzerine çevirmek.)

Gördüğü manzara karşısında âdeta büyülendi. (görmek: göz yardımıyla bir şeyin varlığını algılamak, seçmek.)

Örnek 2:

Dağlar taşlar bu hasretlik derdinde;

Sabır sebat etmez gönül yurdunda!

Akşam olur, tepelerin ardında,

Daha güneş batar batmaz ordayım...

Yukarıdaki şiirde altı çizili kelimeler arasındaki anlam ilişkisi hangisidir?

A) Eş anlamlılık

B) Eş seslilik

C) Yakın anlamlılık

D) Zıt anlamlılık

Çözüm:

Cevap “c” seçeneğidir. “Sabır” kelimesi; acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, “sebat” kelimesi ise; sözünden veya kararlarından dönmeme, bir işi sonuna değin sürdürme anlamlarına geldiğinden bu iki kelime arasında yakın anlamlılık ilişkisi vardır.

2) Eş Anlamlı Kelimeler (Anlamdaşlık)

Örnek:

misafir - konuk	kaygı - endişe	özen - itina
doktor - hekim	tabiat - doğa	kelime – sözcük

Kelimelerin değerini bilir, onların hakkını vererek konuşurdu.
Sözcüklerin değerini bilir, onların hakkını vererek konuşurdu.

NOT: Kelimelerin eş anlamlı olabilmesi cümle içindeki kullanımlarına göre farklılık gösterebilir. Bazı kelimeler farklı cümlelerde farklı anlamlar kazanabildiklerinden eş anlamlı karşılıkları da değişebilmektedir.

Örnek 1:

“Elbiseleri kirli olmasına rağmen güzel konuşmasıyla etrafındakileri kendisine hayran bıraktı.” cümlesinde “kirli” kelimesinin eş anlamlısı olan “pis” kelimesiyken; “Kirli işler yapanları kimse sevmez.” cümlesinde “kirli” kelimesinin eş anlamlısı “kanunsuz” dur.

NOT: Dilimizde kullandığımız her sözcüğün eş anlamlısı bulunmak zorunda değildir.

NOT: Eş anlamlı kelimeleri yakın anlamlı kelimelerle karıştırmamak gerekir. Yakın anlamlı kelimeler aynı cümlede birbirlerinin yerine kullanıldığında cümlenin anlamında bir değişiklik olurken eş anlamlı kelimeler birbirlerinin yerine kullanıldığında cümlenin anlamında herhangi bir değişiklik meydana gelmez.

Örnek 2:

Yanlış sözlerle herkesi üzdü. (yanlış: Bir kurala, bir ilkeye, bir gerçeğe uymama durumu, yanılgı, hata.)

Yalan sözlerle herkesi kandırmış. (yalan: Doğru olmayan, gerçeğe uymayan söz.)

Örnek 3:

Aşağıdaki seçeneklerde verilen eş anlamlı kelimelerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

	Kelime	Eş anlamlısı
A)	Savaş	Harp
B)	Değer	Kıymet
C)	Kılavuz	Rehber
D)	İyilik	Güzellik

Çözüm:

Cevap “D” seçeneğidir. “İyilik” ve “güzellik” kelimeleri arasında anlam farklılığı bulunduğundan eş anlamlılık (anlamdaşlık) yoktur.

3) Zıt Anlamlı Kelimeler (Karşıtlık)

Örnek 1:

gece - gündüz   ön - arka   sağ- sol

gitmek - gelmek   ağlamak – gülmek   yapmak - bozmak

Örnek 2:

İşe erken gelip eve geç vakit döndü.

Yukarı kattaki çocukların sesi aşağı kadar geliyor.

NOT: Bir kelimenin olumsuzu onun zıt anlamlısı değildir.

Örnek 3:

Kelime	olumsuzu	zıddı
gelmek	gelmemek	gitmek
acılı	acısız	tatlı
kolay	kolay değil	zor

NOT: Kelimelerin anlamını belirleyen asıl etmen kullanıldığı cümledir. Dolayısıyla bir kelimenin asıl anlamı cümle içinde açığa çıkar. Kelimenin zıt anlamı bulunurken cümle içindeki anlamına dikkat edilmelidir. Söz gelimi “ağır” sözcüğünün zıt anlamlısı “hafif” sözcüğüyken “Zaman çok ağır akıyordu.” cümlesinde “ağır” sözcüğünün zıt anlamlısı “hızlı” sözcüğüdür.

Örnek 4:

Kara gözlüm, efkarlanma gül gayri!

İbibikler öter ötmez ordayım.

Mektubunda diyorsun ki: “Gel gayri!”

Sütler kaymak tutar tutmaz ordayım.

Yukarıdaki dörtlükte altı çizili kelimelerden hangisinin zıt anlamlısı yoktur?

A) Kara

B) Gül

C) Öter

D) Gel

Çözüm:

Cevap “C” seçeneğidir. “Kara” sözcüğünün zıddı “ak”, “gülmek” sözcüğünün zıddı “ağlamak”, “gelmek” sözcüğünün zıddı “gitmek” iken ötmek sözcüğünün zıddı bulunmamaktadır.

Örnek 5:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmamıştır?

A) Dışarı çıkıp çıkmamakta kararsızdı.

B) Asansör bir aşağı iniyor bir yukarı çıkıyordu.

C) İçerideki kalabalıktan sıkılıp dışarı çıktı.

D) Gece gündüz demeden çalışıyordu.

Çözüm:

Cevap “A” seçeneğidir. Çıkıp ve çıkmamak kelimelerinde olduğu gibi bir sözcüğün olumsuzu onun zıt anlamlısı demek değildir. “B” seçeneğinde “aşağı” sözcüğünün zıttı “yukarı”, “C” seçeneğinde “içeri” sözcüğünün zıddı “dışarı”, “D” seçeneğinde “gece” sözcüğünün zıddı "gündüz"dür.

ETKİNLİK 3

Aşağıdaki tabloda verilen sözcüklerin zıt anlamlarını ve olumsuz biçimlerini uygun yerlere yazınız.

Sözcük	Zıt Anlam	Olumsuzluk
Almak		
Bulmak		
Temiz		
Neşeli		
Süslü		

1) Eş Sesli Kelimeler (Sesteşlik)

Örnek 1:

Büyük bir heyecanla şu satırları yazdı. (Yaz(mak): Söz ve düşünceyi özel işaret veya harflerle anlatmak.)

Çok sıcak bir yaz gecesiydi. (Yaz: İlkbahar ve sonbahar arasındaki sıcak mevsim.)

Örnek 2:

Kitap elinden hiç düşmez. (El: Kolun bilekten parmak uçlarına kadar olan, tutmaya ve iş yapmaya yarayan bölümü.)

Gurbet ellerde yıllarca çalışmış. (El: Ülke, yurt, il.)

NOT: Düzeltme işareti kullanılan (^) kelimeler arasında sesteşlik olmaz.

Örnek 3:

kar – kâr   hala – hâlâ   adet – âdet   ama – âmâ   alem – âlem

Ay ve güneş birbirine ezelden beri iki âşıktır. (âşık: Bir kimseye veya bir şeye karşı aşırı sevgi ve bağlılık duyan, vurgun, tutkun kimse.)

Hayvan tökezleyince aşık kemiğini kırmış. (aşık: Çift tırnaklı hayvanların ön dizlerinde bulunan bir eklem kemiği.)

NOT: Bir sözcüğün gerçek ve mecaz anlamları birbiriyle sesteşlik ilişkisi kurmaz.

Örnek 4:

"Patavatsız sözleriyle arkadaşının kalbini kırdı." cümlesindeki "kırmak" sözcüğüyle, "Attığı taşla komşunun camını kırdı." cümlesindeki "kırmak" sözcüğü arasında gerçeklik-mecazlık ilişkisinden dolayı sesteşlik yoktur.
NOT Özel isimler de sesteş sayılmaz.

Örnek 5:

Gül halam neşeli tavırlarıyla herkesi etkilerdi. (özel isim)

Isparta, gül yetiştiriciliğiyle meşhur bir şehrimizdir. (çiçek)

2) Genel Anlamlı ve Özel Anlamlı Kelimeler

Örnek 1:

“Canlı” sözcüğü “bitki” sözcüğüne göre daha genel anlamlıdır. Çünkü “canlı” sözcüğünün anlamında “insan, hayvan, bitki” gibi tüm canlı varlıklar bulunmaktadır.

NOT: Genel ve özel anlamlı kelimeler, genelden özele veya özelden genele şeklinde sıralanır.

Örnek 2:

düzyazı- olay yazısı- roman- Sinekli Bakkal (Genelden özele sıralanmış)

Sinekli Bakkal- roman- olay yazısı- düzyazı (Özelden genele sıralanmış)

NOT: Bir kelimenin türün bütün örneklerini kapsayıp kapsamadığı ya da türe ait tek bir varlığı ifade etmesi durumuna dikkat etmek gerekir.

Örnek 3:

“Baykuş gece avlanan yırtıcı bir kuştur.“ cümlesinde “baykuş” kelimesi bütün baykuşları kapsamaktadır. “Karanlıkta gördüğü baykuş, çocuğu ürküttü.” cümlesinde ise “baykuş” kelimesi sayıca tek bir varlığı ifade etmektedir.

Örnek 4:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde özelden genele bir sıralama vardır?

A) Günümüzde en çok kullanılan elektronik aygıtlardan biri de televizyondur.

B) Kış meyvelerinden olan portakal C vitamini içerir.

C) Bahçemizdeki ceviz ağacı diğer ağaçlardan daha büyüktü.

D) Şehirlerimizin içinde İstanbul’un yeri bambaşkadır.

Çözüm:

Genel ve özel anlamlı kelimelerle ilgili soruların çözümünde, kelimelerin anlamca diğer kelimelerden daha kapsayıcı olmasına dikkat edilmelidir. Bu sebeple “A” seçeneğindeki “elektronik aygıt” ifadesi “televizyon”a göre, “B” seçeneğindeki “kış meyveleri” ifadesi “portakal”a göre, “D” seçeneğindeki “şehirlerimiz” ifadesi de “İstanbul”a göre genel anlamlıdır. “C” seçeneğindeki “ceviz ağacı” ise “ağaç” ifadesine göre özel anlamlı olduğundan doğru yanıt “C” seçeneğidir.

3) Somut Anlamlı ve Soyut Anlamlı Kelimeler

Örnek 1:

“ rüzgâr, ses, ışık, gölge, öğretmen...” gibi kelimeler somut anlamlı kelimelere örnektir.

“rüya, akıl, düşünce, mutluluk, öfke...” gibi kelimeler de soyut anlamlı kelimelere örnektir.

NOT: Bazı kelimeler tek başlarına kullanıldığında somut anlamlıyken cümle içerisinde kullanıldığında soyut anlam kazanabilir.

Örnek 2:

“Yürek” sözcüğü tek başına somut anlamlıyken “ Bu işler yürek ister.” cümlesinde “cesaret” anlamını kazanarak soyut hâle gelmiştir.

NOT: Bazı kelimeler de tek başına soyut anlamda kullanılırken cümle içinde kazandığı anlamla somut hâle gelebilir.

Örnek 3:

“Mutluluk” sözcüğü soyut anlam taşırken “Mutluluk güneşi, yüzünü sonunda bize de gösterdi.” cümlesinde somut anlamlı hâle gelmiştir.

Örnek 4:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime soyut bir anlam taşımaktadır?

A) Sınavda başarılı olmak için çok kitap okudu.

B) Eve girer girmez sıcak çorbanın kokusunu aldı.

C) Buralarda rüzgâr sert estiğinden hava soğuk olur.

D) Son konuşmamızda yersiz korkularından kurtulmuştu.

Çözüm:

“D” seçeneğindeki “korku” kelimesi duyularımızla algılayamadığımız bir kavramı ifade edip soyut anlamda kullanıldığından doğru cevap “D” seçeneğidir. Diğer seçeneklerdeki “kitap, koku ve rüzgâr” kelimeleri ise duyular yoluyla algılayabildiğimiz varlıklar olduğundan somut anlam taşımaktadır.

4) Nicel Anlamlı ve Nitel Anlamlı Kelimeler

Örnek 1:

"Okul yüksek bir tepeye inşa edilmişti." cümlesinde "yüksek" sözcüğü ölçülebilen bir değeri ifade ettiği için nicel anlamlıdır.

"Annem lezzetli yemekler yapar." cümlesinde ise "lezzet" sözcüğü ölçülebilen, sayılabilen bir değer taşımadığı için nitel anlamlı bir kelimedir.

NOT: Bazı kelimeler cümle içinde kullanıldığı anlama göre bazı cümlelerde nicel, bazı cümlelerde ise nitel anlam kazanabilir.

Örnek 2:

Odanın sıcaklığı epey artmıştı." cümlesinde "sıcak" kelimesi ölçülebildiği için nicel anlamlıdır. "Arkadaşlarına daima sıcak davranırdı." cümlesinde ise "sıcak" kelimesi nitel anlamlıdır. Çünkü bu sıcaklık ölçülebilir bir kavram değildir.

" Köyümüz yemyeşil bahçeler içinde güzel bir köydü." cümlesinde "güzel" nitel anlamlıdır.

"Yaptığı satıştan güzel paralar kazandı." cümlesinde ise "güzel" sözcüğü nicel anlamlıdır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem nitel hem de nicel anlamlı kelimeler bir arada kullanılmıştır?

A) Beş dönüm araziyi iki saatte sürdü.

B) Geniş ovalar, hoş kokulara ev sahipliği yapar.

C) Sıcak davranışlarıyla hoş bir ev sahibiydi.

D) Bir bardak süt ile tüm günü geçiriyor.

Çözüm:

"B" seçeneğindeki "geniş" kelimesi nicelik, " hoş" kelimesi nitelik bildirmektedir. Bu nedenle hem nicelik hem de nitelik bildiren kelimeler bir arada kullanıldığından doğru cevap "B" seçeneğidir.

CÜMLEDE ANLAM

1. Eş Anlamlı Cümleler :

Örnek :

Hedefi olmayan insan başarılı olamaz.

Gideceği limanı bilmeyen gemi hiçbir yere varamaz.

2. Yakın Anlamlı Cümleler:

Örnek :

Sanatçı farklı şeyler söyleyen değil, aynı şeyleri farklı söyleyendir.

Sanatçı sıradan konuları olağanüstü bir biçimde anlattığı için sanatçıdır.

3. Karşıt (Zıt) Anlamlı Cümleler:

Örnek :

Tablet ve telefon kullanımı çocukların gelişimlerine zarar vermektedir.

Tablet ve telefon kullanımı çocukların beyin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir.

4. Neden-Sonuç (Sebep-Sonuç) Cümleleri :

Hastalandığından okula gelmedi. **(Neden gelmedi?)**

Çalışmadığı için sınavda başarılı olmadı. **(Neden başarılı olmadı?)**

Okulların tatil olması sebebiyle çocuklar parklara akın etti. **(Hangi sebeple çocuklar parka akın etti?)**

UYARI:

Bazı cümlelerde ikinci cümlede ilk cümlede ifade edilen yargının gerekçesi verilmektedir. Genellikle "çünkü, demek ki, öyleyse, anlaşılıyor ki" gibi bağlaçlar kullanılır. Ancak bağlaç kullanılmadan da bu anlam ilişkisi oluşturulabilir.

Örnek :

Hayvanları seviyorum çünkü beni hiçbir zaman hayal kırıklığına uğratmıyorlar.

Artık şiir yazmıyor, yaşamanın yazmaktan daha değerli olduğunu anlamış.

Kendisine yalan söyleyen arkadaşını affetmemiş demek ki yalana tahammülü yok.

5. Amaç- Sonuç Cümleleri:

Alışveriş yapmak için markete gitti.

Başvuru yapmak üzere müdürün odasına gitti.

UYARI:

1. Cümlelerde “için” edatının hangi anlam özelliğini karşıladığı karıştırılmamalıdır. Cümlede “için” sözcüğü yerine “sebebiyle” ve “amacıyla” sözcükleri getirilerek cümlenin anlam özelliği belirlenebilir.

Onu görmek için eve gittim. (Onu görmek **amacıyla** eve gittim.) Amaç-sonuç
Onu göremediği için çok üzgündü. (Onu görememesi **sebebiyle** çok üzgündü.) Sebep-sonuç

2. Sebep-sonuç cümlelerinde kişinin iradesi dışında gerçekleşen, önceden planlanmamış durumlar vardır. Amaç-sonuç cümlelerinde ise bir amaca yönelik harekete geçme ve planlama söz konusudur.

6. Koşul (Şart) Cümlesi:

Örnek:

Düzenli çalışırsan daha başarılı olursun.

Ödevlerini bitirdin mi dışarıya çıkabilirsin.

Sorumluluklarını yerine getirmedikçe benim gözüme giremezsin.

Önce okulu bitir, sonra para kazanırsın.

Odanı topla, oyununu öyle oynarsın.

7. Öznel Anlatımlı Cümleler:

Örnek:

Türkiye’nin en güzel şehri İstanbul’dur.

Adam çok kızgın görünüyor belli ki kalabalıktan rahatsız oldu.

8. Nesnel Anlatımlı Cümleler:

Örnek:

Çalıkuşu, Reşat Nuri Güntekin’in romanıdır.

Kutuplardaki buzullar erimektedir.

Cumhuriyet 29 Ekim 1923’te ilan edilmiştir.

9. Doğrudan Anlatımlı Cümleler :

Örnek:

Atatürk “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” diyerek bilime verdiği önemi vurgulamıştır.

Okulu temiz tutun, dediler.

10. Dolaylı Anlatımlı Cümleler :

Örnek:

Atatürk hayatta en hakiki mürşitin ilim olduğunu söyleyerek bilime verdiği önemi vurgulamıştır.

Müdür okulu temiz tutmamızı söyledi.

11. Aşamalı Durum Bildiren Cümleler :

Örnek 1:

Öğrenciler okul kurallarına günden güne alışıyor.

İnsanlar yeni açılan yolu yavaş yavaş kullanmaya başlıyor.

Örnek 2:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargılar arasında farklı bir anlam ilişkisi vardır?

A) Yarışmaya katılmak için başvuru formunu doldurdu.

B) Sorunları çözmek için iletişim kurmaya çalışıyor.

C) Kardeşini okuldan alabilsin diye işten erken çıktı.

D) Hazırlıksız geldiği için derse katılamadı.

Çözüm:

Cümlelerde "için" edatı yerine "amacıyla ve sebebiyle" sözcüklerini koyduğumuzda A,B ve C seçeneklerinde amaç-sonuç ilişkisi olduğu ortaya çıkmaktadır. D seçeneğinde ise cümle "Derse hazırlıksız gelmesi sebebiyle öğretmeni Ali'ye daha çok ödev verdi." şeklinde de söylenebildiği için sebep-sonuç özelliği taşımaktadır. Cevap D seçeneğidir.

Örnek 3:

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım diğerlerinden farklı bir şekilde yapılmıştır?

A) Annem, sorunları böyle çözemezsin, dedi.

B) Bunları daha önce düşünecektin, dedi.

C) Kalemleri masaya bırakmamızı söyledi.

D) Keskin sirke küpüne zarar, der atalarımız.

Çözüm:

Soruda A,B ve D seçeneklerinde başkalarına ait cümleler hiç değiştirilmeden aktarılmıştır. Bu cümlelerde doğrudan anlatım yapılmıştır. C seçeneğinde ise "Kalemleri masaya bırakmamızı söyledi." cümlesi, cümleyi söyleyen kişi tarafından değiştirilerek aktarılmış, dolaylı anlatım yapılmıştır. Cevap C seçeneğidir.

Örnek 4:

I. eğitim ve öğretimin kaliteli olması

II. bir milletin

III. mümkün olabilir.

IV. çağdaş ülkeler düzeyine erişebilmesi

V. eğitim bilimsel yöntemlerle yapılmasıyla

VI. ancak

Yukarıda numaralanmış sözcük ve sözcük öbeklerinden anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturulmak istenirse sıralama nasıl olmalıdır?

A) I-VI-II-IV-V-III

B) I-II- IV-VI-V-III

C) I-II-IV-III-VI-V

D) II-I-VI-III-V-IV

Çözüm:

Soruda kurallı ve anlamlı cümle istenmiştir. Bir cümlenin kurallı olabilmesi için yüklemi sonda olmalı. Bu yüzden de cümle I ile başlayıp III ile bitmek zorundadır. Kalan kısımlarla da anlamlı cümle oluşturulmak istndiğinde sıralama I, VI, II, IV, V, III şeklinde olmalıdır. Cevap A seçeneğidir.

UYARI:

Bu tip sorularda öncelikle yüklemi belirlemek gerekir. Yüklemi sona yerleştirip varsa bağlaçların cümleye kattığı anlamları göz önünde bulundurarak anlama yoğunlaşmak gerekir. Tamlamaları ve sözcük gruplarını da belirleyerek bu yapıları ayırmadan sıralamak, anlamlı ve kurallı bir cümle oluşmasını sağlayacaktır. Bu şekilde cevaba ulaşılamıyorsa seçenekleri deneyerek doğru cevaba ulaşma yolu da tercih edilebilir.

Örnek 5:

Her meraklı kişi aynı zamanda kötü niyetlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyle anlamca çelişmektedir?

A) Merak, insanı kötülüğe yönelten bir davranıştır.

B) Bütün bilimsel gelişmeler, merak sonucu doğmuştur.

C) Merakla başlanan bir işte iyi niyet aranmaz.

D) İyi niyetli insanlar her şeyi merak etmezler.

Çözüm:

Soruda merakın kötü bir özellik olduğu vurgulanmıştır. A,C ve D seçeneklerinde bu düşünceyle aynı doğrultuda cümleler vardır. Ancak B seçeneğinde merakın iyi bir yönünden bahsedilmektedir. Bu yüzden verilen cümleyle çelişmektedir. Cevap B seçeneğidir.

Örnek 6:

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde aşamalılık söz konusudur?

A) Bu fikri yaymak için ilden ile geziyor.

B) Hasta günden güne iyileşiyordu.

C) Verilen adresi yana yakıla arıyordu.

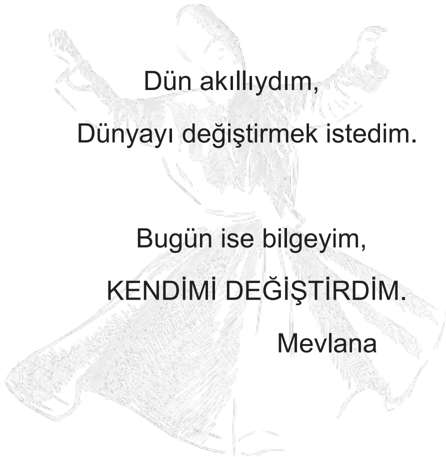
D) Bir kitap her insanı aynı ölçüde etkilemeyebilir.

Çözüm:

Aşamalılık bildiren cümlelerde bir durumun, olayın ya da işin süreç içindeki değişimi söz konusudur. B seçeneğinde “Hasta günden güne iyileşiyor.” cümlesinde sözü edilen hastanın her geçen gün daha iyi olduğu, aşamalı bir şekilde sağlığına kavuştuğu vurgulanmıştır. Bu sebeple cevap B seçeneğidir.

CÜMLEDE ANLAM TESTI

1.

Dün akıllıydım,
Dünyayı değiştirmek istedim.

Bugün ise bilgeyim,
KENDİMİ DEĞİŞTİRDİM.
Mevlana

Aşağıdakilerden hangisi bu görseldeki cümleye anlamca <u>en yakındır</u>?

A) Çevresindekileri değiştirmeye çalışanlar hayatta kabul görmezler.

B) Kendini yenilemek, güncellemek ve değiştirmek bilge kişilerin işidir.

C) Dünyayı değiştirmek kendini değiştirmekten zordur.

D) Bilge kişiler dünyaya kendilerinden daha çok önem verirler.

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sebep–sonuç ilişkisi vardır?**

A) Bir İstanbul seyahatinden Ankara'ya dönüyordum.

B) Burası yaşadığım yerden daha soğukmuş.

C) Sanırım bana verdiğin sözü tutmayacaksın.

D) Gözleri yaşardığı için gözlerini tülbentle sildi.

3. (I) İklim değişikliği, havanın fazla ısınmasından iklimin etkilenmesidir. (II) Bu durumda dünyanın bazı bölgelerinde kuraklıklar görülürken bu yerlerde de şiddetli yağışlar ve fırtınalar oluşabilir. (III) Eriyen buzullar yüzünden deniz seviyesi yükselir. (IV) İklimin değişmesiyle bazı hastalıklar yaygınlaşabilir, örneğin sivrisineklerin dünyanın farklı yerlerine yayılmasıyla sıtma hastalığında artış görülebilir.

Numaralı cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I.cümle tanım cümlesidir.

B) II.cümle olasılık cümlesidir.

C) III.cümle neden-sonuç cümlesidir.

D) IV.cümle karşılaştırma cümlesidir.

4. Dünyada aynı kitabı okumuş iki insan yoktur.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Herkesin algılama şekli farklıdır.

B) Bir kitabın değişmez bir mesajı vardır.

C) İnsanların olaylara ve durumlara bakış açısı aynı değildir.

D) Herkesin yaşanmışlıkları farklıdır.

5. (I) Akrep Takımyıldızı'nın şekli gerçekten de bir akrebi andırır. (II) Takımyıldızın parlak yıldızı Antares, bu sıralar onun yakınlarında bulunan Mais gibi turuncu görünür. (III) Bu yıldız Yunan mitolojisinde Avcı Orion'u sokması için gönderilen akrebin kalbini temsil eder. (IV) Antares Güneş'e göre yaşlı ve çok daha büyük bir yıldızdır. (V) Güneş de yaşlandıkça Antares gibi şişecek, soğuyacak ve kırmızı dev bir yıldıza dönüşecek.

Numaralanmış cümlelerle ilgili verilen bilgilerden hangisi söylenemez?

A) I ve II numaralı cümlelerde benzetme vardır.

B) III numaralı cümlede kişileştirme vardır.

C) IV numaralı cümlede karşılaştırma yapılmıştır.

D) V numaralı cümlede kişileştirme ve benzetme vardır.

PARAGRAF BİLGİSİ

1) PARAGRAFTA ANLAM

Paragraftaki konu ile ilgili soru kökleri şunlardır:

Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

Bu paragrafta neden söz edilmektedir?

Bu paragrafta üzerinde durulan nedir?

Bu paragrafta yazarın yakındığı durum aşağıdakilerden hangisidir?

Örnek 1:

Son dönemlerde sağlıklı yaşamak ve yaşlanmak adına pek çok beslenme yönteminden bahsediliyor. Doktorun biri çıkıp çiğ beslenmenin önemine değiniyor, bir başka doktor yemekleri pişirme yönteminden bahsediyor, bir başkası vücudun biyolojik saatine uyulması gerektiğini anlatıyor ama hepsi de bunların doğal besinlerle beslenildiğinde işe yaradığını vurguluyor. Hangi yöntemi uygularsak uygulayalım, doğal beslenmezsek bu yöntemler sağlıklı yaşamak ve yaşlanmak için yetersiz kalıyor.

Çözüm:

Bu paragrafta "Ne anlatılıyor?" sorusunun cevabı, "sağlıklı beslenme yöntemleri ve doğal ürünler"dir.

UYARI:

Paragrafta ana düşünce ile ilgili sorular şunlardır:

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

Bu paragrafta asıl anlatılmak istenen nedir?

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vurgulanmıştır?

Bu paragraftan çıkarılabilecek en kapsamlı yargı hangisidir?

Yukarıdaki paragrafta numaralanmış cümlelerden hangisi paragrafın ana düşüncesidir?

Yazarın okuyucuya iletmek istediği mesaj aşağıdakilerden hangisidir?

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

Örnek 2:

Millet, toplum, gelenek, görenek, kültür gibi önemli değerler dil ile doğrudan ilişkilidir çünkü dil bütün bu değerleri içinde barındırır. Dildeki atasözleri ile bir milletin hayata bakış açısını, inançlarını, korkularını öğrenirsiniz. Deyimlerle düşünme şeklini fark edersiniz. Kaleme alınmış bir metin ise toplumun âdeta aynası olur. Dil; bir milletin kültürüdür, geçmişidir ve daha da önemlisi geleceğidir. Dilini kaybeden bir millet yavaş yavaş geçmişini, sonra da geleceğini kaybeder ve tarih sahnesinde yok olup gider.

Çözüm:

Bu paragrafa "Yazarın okuyucuya iletmek istediği mesaj nedir?" sorusunu sorarak paragrafın ana düşüncesini bulabiliriz. Paragrafta yazar " Dil, bir milletin değerlerini içinde barındıran ve milleti geleceğe bağlayan en önemli unsurdur." mesajını vermek istemiştir.

Örnek 3:

Çocuklarımıza her şeyden önce öğrenmeyi öğretmeliyiz. Onlara verebileceğimiz en güzel öğreti budur. Her bireyin öğrenme şekli birbirinden farklıdır. Kimi görerek, kimi okuyarak, kimi yazarak öğrenir. Önemli olan çocuğun kendisini tanıması ve öğreneceği yöntemi kendisinin bulmasını sağlamaktır. Bunu başardığımızda üstesinden gelemeyeceği ders, başaramayacağı iş yok denecek kadar az olur.

Çözüm:

Bu paragrafın anahtar kelimeleri "çocuk, öğrenmek, öğretmek, başarılı olmak, başarı" dır. Bu kelimeler sayesinde hem metnin konusunu hem de ana fikrini bulabiliriz.

UYARI:

Paragrafta yardımcı düşünce ile ilgili sorular şunlardır:

Bu paragrafta aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

Bu paragrafta hangisinden bahsedilmemiştir?

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

Böyle düşünen biri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen birinin özelliği olamaz?

Örnek 4:

Osmanlı İmparatorluğu'nun İstanbul'dan önce başkentliğini yapmış Edirne'deki Selimiye Cami ve Külliyesi 2011 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi'ne dâhil edilmiştir. Edirne'nin her yerinde tüm ihtişamı ile görülebilen dört zarif minaresi ve muhteşem kubbesi ile eşsiz bir yapı olan Selimiye Cami dünya tarihinin ünlü mimarlarından biri olan Mimar Sinan'ın eseridir. Yapımına II. Selim'in emri ile 1568'de başlanan caminin inşası binlerce kişinin yoğun çalışması ile yedi yıl sürmüş ve 1575 yılında tamamlanmıştır. Osmanlı mimarisinin en önemli eseri olarak kabul edilen camiyi Mimar Sinan da "ustalık eserim" olarak tanımlamaktadır.

Çözüm:

Bu paragraftan

Selimiye Cami ve Külliyesi'nin bulunduğu şehir,

Cami ve külliyenin UNESCO tarafından Dünya Miras Listesi'ne alındığı,

Dört minare ve kubbeden oluştuğu,

Edirne'nin her tarafından göründüğü,

Mimarının kim olduğu,

Yapımının kaç yıl sürdüğü,

Yapımının başladığı ve bittiği yıl,

Mimarının bu eseri nasıl adlandırdığı bilgilerine ulaşılır ve bu bilgilerin hepsi cümle hâlinde belirtildiğinde paragrafın yardımcı fikirleri olurlar.

Örnek 5:

Son yıllarda çocuk edebiyatı alanında pek çok hikâye ve romanla nadiren de şiirle karşılaşıyoruz ancak bu kitapları elimize aldığımızda aslında pek çoğunun yetişkinler için kaleme alındığını ya da çocukları eğitmek için kuru bir anlatımla yazıldığını görüyoruz. Bu eserlerin çoğu hem çocukların dünyasına hitap etmiyor hem de edebî zevk uyandıracak nitelikte değiller. Yurtdışındaki çocuk edebiyatı eserleri bizimki gibi mi bilmem ama bizim daha bu alan için çok kafa yormamız gerekiyor.

Çözüm:

Bu paragrafın başlığını belirlemek için konusunu ve ana düşüncesini bulmamız gerekir. Paragrafın konusu "ülkemizdeki çocuk eserlerindeki sorunlar"dır.

Ana düşüncesi ise "Ülkemizdeki çocuk edebiyatı eserlerinin nitelikli olması için daha çok çalışmalıyız."dır. Bu bilgilerden yola çıkarak paragrafa "Ülkemizde Çocuk Edebiyatı" başlığını koyabiliriz.

2) PARAGRAFTA YAPI

Örnek 1:

I. Okuduğu bir eserde kendinden bir şeyler aramak ve kendini bulmak bu olsa gerek.

II. Bir toplumun gelişmişlik düzeyini belirlemek için kitap okuma düzeylerine bakmalıyız.

III. Yazdıklarını bir değil belki de bin defa okuyup değerlendirdiği için özgün de oluyor.

IV. Bunun neticesinde ne istediğini bilen, ayakları üstünde duran bir nesil yetişiyor elbette.

Yukarıda verilen cümlelerden hangisi bir paragrafın giriş cümlesi olabilir?

A) I **B)** II **C)** III **D)** IV

Çözüm:

Giriş cümlelerinin en önemli özelliği kendinden önceki cümle ile bağlantı ifadesinin olmamasıdır. I numaralı cümledeki "bu olsa gerek", III numaralı cümlede " de" bağlacı, IV numaralı cümledeki "bunun neticesinde" ifadesi kendinden önce başka cümlelerin varlığını hissettirdiği için giriş cümlesi olamaz. II numaralı cümle ise kendinden önce başka bir cümle ile bağlantılı olmadığı için giriş cümlesi olabilir. Bu yüzden cevap B seçeneğidir.

Örnek 2:

Nerede okuduğumu hatırlamıyorum ama yazının içeriği daha dün gibi aklımda. Hem de öyle bir aklımdaki ne vakit zamansızlıktan söz edecek olsam önüme dikiliveriyor. Diyor ki bana hani şu yazar var ya sadece işi ile evi arasındaki otobüs yolculuğunda yazdıkları ile altı ayda bir kitap çıkardı, sadece banka kuyruklarında beklerken bilmem kaç kitap okudu. Sonra dönüp kendime …

Çözüm:

Yukarıdaki paragrafa bir sonuç cümlesi eklerken paragrafın bütünlüğünü düşünerek "boşa geçen vakitleri, kısa diye düşündüğümüz vakitleri değerlendirmemiz gerektiğini" ifade eden cümleler yazılmalıdır.

Örnek 3:

(I) Anı kitapları son yıllarda okuyucunun ilgisini çeken türlerin başında geliyor. (II) Asıl mesleği öykü, şiir veya roman yazarlığı olanlar dışında farklı meslek sahipleri de kendi mesleki anılarını kaleme alıyor. (III) Anı yazarlarının kendi çevresinde renkli ve zengin bir kültür dünyası vardır ve bu yazarlar dışa dönük karaktere sahip kişilerdir. (IV) Yazdıkları bu anılar yazılı edebiyatımıza çeşitlilik katıyor ve edebiyatımızın görüntüsünü de değiştiriyor. (V) Öğretmenler, sağlık çalışanları, sanatçılar anılarıyla anı edebiyatımızın dolayısıyla da Türkçemizin gelişmesine katkı sağlıyorlar.

Bu paragrafın anlam akışını bozan cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) I   B) II   C) III   D) IV

Çözüm:

Yukarıdaki paragrafta I. cümle ile II. cümle birbiri ile anlamca ilişkilidir. III. cümlede ise anı yazarlarının dünyasından ve kişilik özelliğinden bahsediliyor. Paragrafın genelinde anı türü üzerinde durulmaktadır. Cevap C seçeneğidir.

Örnek 4:

(I) Şiir his ve hayale dayalı, anlamdan çok heyecan ve duygulandırmayla öne çıkmış özel bir türdür. (II) Bir şiirin belli bir yorumunun olması mümkün değildir. (III) Şiir daha çok okurun duygu dünyasına hitap eder; bir şiirle birileri geçmişe, birileri geleceğe , birileri kişiye odaklanabilir.(IV) Tema, şiirde konuyla karıştırılan bir terimdir. (V) Oysa şiirin işlediği ana duygu tema, şiirde anlatılmak istenen konudur. (VI) Her temanın ve konunun okuyucuda uyandırdığı his ise birbirinden farklıdır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerden hangisiyle başlar?

A) II   B) III   C) IV   D) V

Çözüm:

I, II, III numaralı cümlelerde şiirin okuyucularda farklı duygular uyandırdığı dile getirilirken IV numaralı cümlede şiirde tema ve konu kavramlarına geçilmiştir. IV numaralı cümleden itibaren yeni bir paragraf yapmalıyız. Cevap C seçeneğidir.

Örnek 5:

I.

Hayatımıza önce akıllı telefonlar girdi ve bizi kendine hayran ve aynı zamanda bağımlı kılmayı çoktan başardı. Bu telefonlardaki “akıl” kavramı çoğu zaman tartışıldı ancak şimdi sıkı durun, “akıl” yolculuğumuzun kapsamı daha da genişliyor. Önümüzdeki yıllarda akıllı alanlar hayatımıza yön verecek. Akıllı evler, şehirler, fabrikalar, çalışma alanları giderek artacak. Şimdilik bu teknolojinin nimetlerinden faydalanmak herkese nasip olmasa da önümüzdeki on yıl içinde bunların yaygınlaşarak insanların hayatını kolaylaştıracağı bilinmektedir.

II.

Yazılımla uğraşanları endişelendirecek bir teknoloji hayatımıza çoktan girdi bile. Önümüzdeki yıllarda ise birçok yazılım ve uygulama, yapay zekâ tarafından geliştirilecek. Elbette ki sistem bir insan tarafından kurulacak. Ancak sonraki süreçte işler yapay zekâ tarafından yürütülecek. Öngörülen o ki önümüzdeki birkaç yılda özellikle mobil uygulamalarının yüzde 40’ından fazlasının yapay zekâlar tarafından geliştirilmiş olacağı tahmin ediliyor. Teknolojiyi üreten insan bir gün kendine ihtiyaç duyulmayacak çalışmalara imza atıyor. Bu teknoloji daha rahat bir yaşamın kapılarını aralıyor.

Çözüm:

Yukarıdaki paragrafların benzer ve farklı yönlerini bularak paragrafları karşılaştırabiliriz.

Benzer yönleri: Bilgilendirici metinden alınmıştır.

Yazar bir konu hakkında açıklama yapmıştır.

Teknolojik gelişmelerden bahsedilmektedir.

Teknolojik gelişmelerin ne kadar hızlı olduğuna değinilmiştir.

Teknolojik gelişmelerin insan hayatını kolaylaştırıcı yönü anlatılmıştır.

Farklı yönü: Her iki paragraf temelde teknolojik gelişmeden bahsediyor ancak detaya inersek I. paragraf akıllı araçlardan, ikinci paragraf ise yapay zekâdan bahsetmektedir.

PARAGRAF BİLGİSİ TESTİ

1. Şiir sevdasına küçük yaşlarda tutulmuştum. Gizli gizli kısacık şiirler yazarak başladım şiir yolculuğuna. Hep saklardım o siyah deri kapaklı defterimi oraya buraya. Gece el ayak çekilince defterimi çıkarıp gizlendiği yerden başlardım yazmaya dizelerimi. Günlük gibiydi şiir defterim. Oysa sonra dediler ki okunmadan yazılır mı şiir? O güne kadar ders kitaplarımızdaki şiirler dışında şiir okumamıştım. Elbette o günden sonra nice şiir kitapları geçti elimden ve ruhumdan. Şiir mutfağımdaki boşluk dolmaya başlayınca anladım ki - - - -

   Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu paragrafın sonuna getirilemez?

   A) en güzel lezzetleri elde etmek için önce tadına bakmalı, sonra pişirmeliymişim.

   B) şiirimin tek eksiği yeni konular, farklı duygular ve kurulmamış hayallermiş.

   C) benim şiirlerimdeki acemi tat, usta dizelerle buluşmalıymış.

   D) hiç de bilmediğim bir alanda doludizgin at koşturuyormuşum.

2. Genç Kalemler hareketi, edebiyatımıza özellikle dil konusunda yepyeni bir anlayış getirmiştir. Türkçe kendi benliğine yavaş yavaş dönmeye başlamış; halk, aydınların yazdıklarını anlar duruma gelmiştir. 1910'lu yıllarda yazan Ömer Seyfettin'i, Ziya Gökalp'i açıp okuyun; severek ve anlayarak okursunuz yazdıklarını. Sözcükler, tamlamalar vb. hep anlayacağınız biçimdedir.

   Yukarıdaki paragrafta düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmıştır?

   A) Tanık gösterme

   B) Karşılaştırma

   C) Tanımlama

   D) Örneklendirme

3. Seninle bir yağmur başlıyor iplik iplik,

Bir güzellik doğuyor yüreğime şiirden.

Martılar konuyor omuzlarıma,

Gözlerin İstanbul oluyor birden.

Akşamlardan, gecelerden, senden uzağım,

Şiirlerim rüzgârdır uzak dağlardan esen

Durgun sular gibi azalacağım

Bir gün, birdenbire çıkıp gelmesen.

   Yukarıdaki şiirde ağır basan duygu hangisidir?

   A) Özlem

   B) Umut

   C) Pişmanlık

   D) Kızgınlık

4. (I)Dünyanın sıcaklığının artması sonucu dağlara ve kutuplara yakın bölgelerde bulunan buzlar eriyerek deniz seviyesinin yükselmesine yol açıyor.(II)Tarım alanı açmak ya da kereste olarak kullanmak için ağaçlar kesiliyor.(III)Bu nedenle dünyanın birçok yerinde ormanlar azalıyor.(IV)Doğaya olabildiğince az zararı olan "yeşil kentler" oluşturulması, iklim değişikliğiyle mücadele için geliştirilen yöntemlerden.(V)İklim değişikliği sorununun çözümü için yapılabilecek en etkili şeylerden biri, insanların enerji ihtiyaçlarını fosil yakıtlar yerine yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılaması.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istenirse ikinci paragraf kaç numaralı cümle ile başlar?

A) I   B) II   C) III   D) IV

5. Denizlerdeki dalga oluşumunun temel nedeni rüzgârlardır. Deniz yüzeyine çarpan rüzgâr,suyu iterek hareketlendirir ve dalgaların oluşmasına neden olur. Rüzgârın şiddeti arttıkça dalgaların yükseklikleri artar. Bunun dışında nadiren, denizde meydana gelen ve deniz tabanının çökmesine neden olan depremler, volkanik patlamalar ve heyelanlar da tsunami adı verilen dalgaların oluşmasına yol açabilir. Ayrıca Güneş ve Ay'ın Dünya'ya uyguladıkları kütle çekim kuvvetinin etkisiyle yeryüzündeki sular alçalıp yükselir. Gelgit ya da metcezir adı verilen bu olay sonucunda da denizlerde gelgit dalgaları olarak bilinen dalgalar oluşabilir.

Bu parçaya verilebilecek en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rüzgârlar

B) Tsunami

C) Gelgit(Metcezir)

D) Dalgalar

6. Aynur, Ceren, Orkun ve Naim bir spor salonunda düzenli olarak spor yapmaktadır. Spor salonundan kendilerine bu broşür verilmiştir.

Spor sonrası kahve, bir yakıt görevi görerek ve bir sonraki egzersiz için daha güçlü olmanızı sağlayabilir.

Kafeinin kasları koruduğu, yapılan araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Bu sayede kas kayıpları da yavaşlayabilir.

Spordan önce içilen 2-3 bardak kahve, spor ağrılarını azaltıp önleyebilir.

Spordan yarım saat önce içilen kahve, yağ yakımını hızlandırabilir.

Üstelik sade kahve sadece 1 kaloridir.

Bu broşürdeki bilgilere göre aşağıdaki kahve kullanım şekillerinden hangisinin söz konusu kişiyi amacına ulaştıracağı söylenemez?

A) Aynur, bugünkü sporunun ardından kahve içerse iki gün sonra tekrar gideceği sporda daha güçlü olacaktır.

B) Spor sırasında kollarının çok ağrıdığından yakınan Ceren, bunu önlemek için spordan önce 2-3 bardak kahve içmelidir.

C) Kilo vermek için yağ yakmak isteyen Orkun, spora başlamadan yarım saat önce kahve içmelidir.

D) Yaptığı sporlarla kaslanan Naim, kaslarını korumak için spordan 1-2 saat önce kahve içmelidir.

7. Bu internet sitesi dünyanın dört bir yanındaki her yaştan çocuğun bilgisayar programı yazmayı ve bu programları çalıştırmayı öğrenmesi için geliştirilmiş.Ayrıca çocukların programlama öğrenirken problem çözme,mantık yürütme becerilerinin ve yaratıcılıklarının geliştirilmesi amaçlanıyor.İnternet sitesinde farklı yaş gruplarına uygun olarak hazırlanmış birçok kurs bulunuyor.Tamamladığınız kursları takip etmek ve yazdığınız programları kaydetmek için siteye kaydolmanız gerekiyor.

Bu parçada bahsedilen internet sitesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Kurulma amacına

B) Çocuklarda hangi becerileri geliştireceğine

C) Hangi yaş gruplarına hitap ettiğine

D) İnternet sitesindeki kurslar için siteye kayıt yaptırmak gerektiğine

8. Baykuş denince aklınıza kocaman gözleri,gelişmiş duyma ve görme yetileri, gece ötüşleri ya da sessizce uçabilme becerileri gelebilir. Ama baykuşların bunların dışında ilginç bir özellikleri daha var, o da pelet çıkarmaları. Baykuşlar, diğer yırtıcı kuşlardan farklı olarak genellikle avlarını bir bütün olarak yutar. Avın kemik ve benzeri sert bölümlerini, kıl ve tüylerini sindiremez. Bunlar mide tarafından taşlığa geri gönderilir. Ardından bu parçalar topak hâlinde baykuş tarafından çıkarılır. İşte bu kütleye pelet adı verilir.

Bu parçadan hareketle baykuşlarla ilgili hangi yargıya ulaşılamaz?

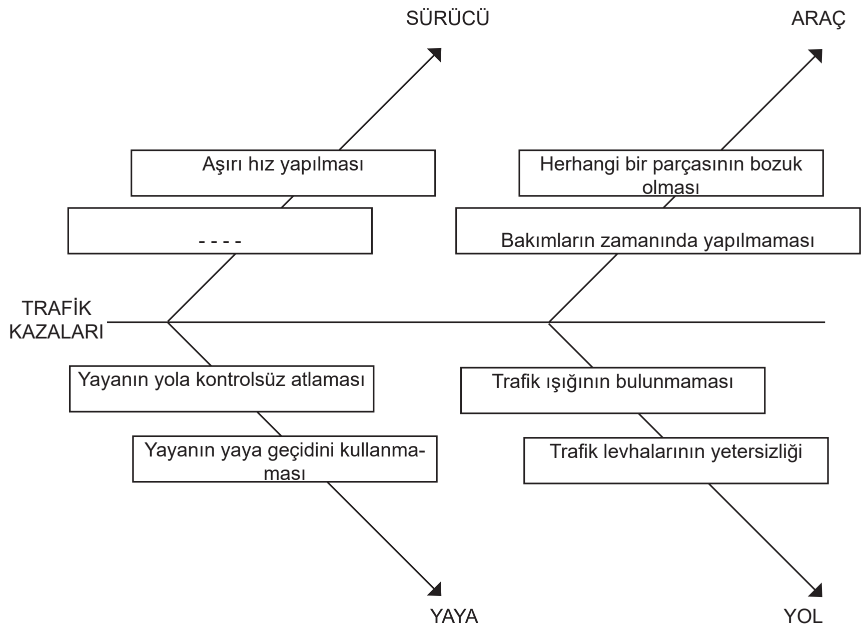
A) Baykuşlar pelet özellikleri sayesinde hayatta kalmayı başarırlar.

B) Avlarının bazı sert bölümlerini sindiremezler.

C) Görme ve duyma yetileri çok güçlüdür.

D) Avlarını bütün olarak yutarlar.

(9 ve 10. soruları bu diyagrama göre cevaplayınız.)

9. Bu görselde boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi yazılabilir?

A) Havanın aşırı sisli olma

B) Aracın uykulu kullanılması

C) Zeminin kaygan olması

D) Denetimlerin az yapılması

10. Aşağıdakilerin hangisi bu görselin herhangi bir maddesi <u>olamaz</u>?

A) Hatalı sollama yapılması

B) Araç bakımına özen gösterilmemesi

C) Denetimlerle kaza sayısının azalması

D) Yayaların dikkatsiz davranması

Ben oradayken gençten bir adam geldi. Elinde bir değnek vardı. Demirciye uzattı. Bu değneğin ucuna beş on halka geçirilecek. Bu genç adam, onunla her gün bağa giderken eşeği dürtecek.

Demirci anladı, ses çıkarmadı; duvardan üç beş halka aldı, sanatını iyi bilen bir adam sessizliğiyle değneğe taktı. Lakin genç adam, değneğin yan tarafına bir halka daha taktırmak istiyordu. Çilingirle aralarında karşılıklı konuşma başladı. Çilingir, “Olmaz, bunun usulü böyledir!” diyordu.

Delikanlı, usulü bozmakta ısrar ediyordu:

—Canım sen tak. Nene lazım…

—Takılmaz evladım… Ben kırk yıldır bu sanatı işlerim.

—Canım, parasıyla değil mi? Sen takıver, ötesine karışma!

İhtiyar, belki ısrar etmeyip takacaktı ancak “parasıyla” sözüne fena hâlde içerledi. Daha fazla bir şey demeyerek değneği genç adamın elinden aldı, eski taktıklarını da sökerek iade ettikten sonra:

(…)

11-14. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayın.

11. Genç adam elindeki değneğin ucuna ne taktırmak istiyor?

12. İhtiyar çilingir neden genç adamın isteğine itiraz ediyor?

13. Genç adamın isteğinde ısrar etmesi sizce doğru mu?

14. İhtiyar çilingir, genç adamın “Canım, parasıyla değil mi?” sözüne neden içerlemiş olabilir?

“Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivri idi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dİşleri bozulunca tekrar denedim. Gene atların hiçbiri durmuyordu. Kızdım. Öfkemi sanki kaşağıdan çıkarmak istedim. On adım ilerdeki çeşmeye koştum. Kaşağıyı yalağın taşına koydum. Yerden kaldırabileceğim en ağır taşı bularak üzerine hızlı hızlı indirmeye başladım.

(…)

Babam, çeşmeye bakarken yalağın içinde kırılmış kaşağıyı gördü, hizmetçimize haykırdı.”

(…)

15-18. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayın.

15. Çocuğun kaşağıyı duvara sürtmesinin nedeni nedir?

16. Çocuğun, sinirini kaşağıdan almak istemesinin sebebi ne olabilir?

17. Babanın tepkisi sizce ne olabilir?

18. Hikâyenin devamında sizce neler olabilir?

FİİLİMSİ (EYLEMSİ)

ETKİNLİK 4

İsim-fiillerin(mastar) altını çiziniz.

FİİLİMSİLER
Başarmak için yıllardır çalışıyor.
Kitaplarını korumayı, sevmeyi çok küçük yaşta öğrenmişti.
Arkadaşına destek olmak için yanına gitti.
Çok gururlu olduğundan herkesin önünde ağlamak istemiyordu.
Hasret çekmek sonunda kavuşmak varsa güzeldir.
Bakış açısını değiştirince daha mutlu oldu.

ETKİNLİK 5

Sıfat-fiillerin altını çizip eklerini yazınız.

CÜMLELER	EK
Bilindik sorunlar üstünde konuştuk.	
Karşısında susan bir sınıf görünce hayli şaşırdı.	
Pamuk yüzlü ninesinin öpülesi ellerini bir türlü bırakamadı.	
Gelecek günlerde biriktirdiği parayla geçinmeyi planlıyordu.	
Hepimize bilmiş tavırlar sergiliyordu.	
Gelen yolcu bölümünde sabırsızlıkla teyzesini bekliyordu.	

ÇÖZÜMLÜ SORU

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “hem… hem**” bağlacı isim-fiilleri birbirine bağlamıştır?**

A) Gelinler “Hem ağlarım hem giderim.” derlermiş.

B) Bir gün hem okumayı hem de yazmayı öğreneceğim.

C) Kitaplar, hem aydınlatan hem de hayal kurduran bir mucizedir.

D) Sınavdan hem yüksek not alıp hem de dereceye girip ailesini gururlandırdı.

Çözüm:

A seçeneğinde bağlaç, çekimli fiilleri; C seçeneğinde sıfat-fiilleri; D seçeneğinde zarf-fiilleri birbirine bağlamıştır. B seçeneğinde ise bağlaç, “okuma” ve “yazma” isim-fiillerini birbirine bağlamıştır.

DOĞRU CEVAP B SEÇENEĞİDİR.

ETKİNLİK 6

Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiilimsileri bularak uygun kutucuğu işaretleyiniz.

	İSİM-FİİL	SIFAT-FİİL
Başını acemi berbere teslim eden cebinden pamuğu eksik etmez .		
Kaçan balık büyük olunca herkes çok üzüldü.		
Hediye almak için sadece iki günü vardı.		
Buraya gelişi hepimiz için sürpriz oldu.		
Askerdeyken annesiyle mektuplaşmak hoşuna gidiyordu.		

FİİLİMSİ TESTİ

1. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisinde adlaşmış sıfat-fiil yoktur?**

A) Yerde yatan yumurta, gökte uçan kuş olur.

B) Gülü seven dikenine katlanır.

C) Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan.

D) Keçiyi yardan uçuran bir tutam ottur.

2. Sıfat-fiil eklerini alan bazı sözcükler eylemsi özelliğini yitirerek kalıcı isim olurlar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu açıklamaya örnek oluşturacak bir kullanım vardır?

A) Ailelere giyecek yardımı yapıldı.

B) Sararmış yapraklar yolu kaplamıştı.

C) Yeni yapılacak okula taşınacağız.

D) Bu şehirde tanıdık bir yüz aradık.

3. Sıfat-fiillerle kurulan bazı sıfat tamlamalarında sıfatın nitelediği isim düşebilir. Düşen isimde çekim eki varsa ve bu ekler sıfat-fille birleşirse sıfat-fiil “adlaşmış sıfat-fiil”e dönüşür.

Yukarıda verilen bilgiye göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat-fiil ve adlaşmış sıfat-fiil bir arada kullanılmıştır?

A) Kendisine “İbo” diyenlere tepki gösteren İbrahim Bey rahatsızlığını dile getirdi.

B) Okula geç kalan Ömer Taha matematik dersini kaçırdı.

C) Kurutulmuş meyvelerden yapılmış komposto herkesin beğenisini kazandı.

D) Türkiye turuna çıkan Ahmet Vefa gezilmedik yer bırakmadı.

4. Toplum olarak dilimize sahip çıkmanın önemini bir türlü kavrayamadık. Şehirlerin işlek caddelerinde anlamını bilmediğimiz yabancı sözcüklerin yazılı olduğu tabelalarla sıklıkla karşılaşıyoruz. Bu durum o kadar abartıldı ki artık kendi dilimize ait sözcükleri de yabancılaştırmaya başladık. Simitçinin “simitchi”, börekçinin “börekchi” olarak isimlendirilmesinden ne zaman haya edeceğiz?

Yukarıdaki paragrafta kaç tane fiilimsi vardır?

A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

5. Fiilimsi eki aldıkları hâlde bazı kelimeler kalıplaşarak bir varlığa ad olduklarında fiilimsi olmaktan çıkar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bunu örnekleyen bir kullanım vardır?

A) Antalya'da gözleri büyüleyen çok sayıda çağlayan vardır.

B) Konya yöresinde yer altı sularının bilinçsiz kullanımından kaynaklanan obruklar vardır.

C) Gözleri dolmuş bir şekilde yanıma geldi.

D) Ardına baka baka gitmek zorunda kaldı.

6. İsim-fiiller olumsuzluk ekini almış fiillerle karıştırılmamalıdır.

"Çocuklara ablaları bakmaya başladı." cümlesinde "bakma" sözcüğü isim-fiilken "Derse sakın kitapsız gelme!" cümlesinde "gelme" sözcüğü olumsuzluk bildirir.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki özdeyişlerden hangisinde isim-fiil eki olan "-ma/-me**" fiilimsi göreviyle kullanılmamıştır?**

A) Bir şeyi bildiğin zaman, onu bildiğini göstermeye çalış. Bir şeyi bilmiyorsan onu bilmediğini kabul et. İşte bu bilgidir. (Balzac)

B) Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır. (Konfüçyüs)

C) Çocuğunuza dilini tutmayı öğretin. Konuşmayı nasıl olsa öğrenecektir. (B.Franklin)

D) Yapabileceğini düşünen yapabilir, yapamayacağını düşünen yapamaz. Bu değişmez kuraldır. (Picasso)

ATASÖZÜ ve DEYİMLERİMİZ

DEYİMLER

Deyimler: Anlatımı etkili hâle getirmek için kullanılan mecazlaşmış söz gruplarıdır.

Deyimler en az iki sözcükten oluşur. **(Örnek: Küplere binmek)**

Deyimlerin çoğu mecaz anlamlıdır. **(Örnek: Dili uzamak)**

Gerçek anlamlı deyimler de vardır. **(Örnek: Ağzına bir şey koymamak)**

Genellikle eylem bildirir.**(Örnek: Buz tutmak)**

Cümle hâlinde olan deyimler de vardır. **(Örnek: Atı alan Üsküdar'ı geçti.)**

ETKİNLİK 7

Yandaki görselle desteklenen deyimi verilen boşluğa yazalım.

....

ETKİNLİK 8

Verilen deyimleri anlamlarıyla eşleştirelim.

1.	Kulak kabartmak	a.	Bir başkasına muhtaç olmak.
2.	Etekleri tutuşmak	b.	Âşık olmak, bir kimseye gönül vermek.
3.	Göz atmak	c.	Tasarruf etmek, tutumlu davranmak.
4.	Gözü arkada kalmak	ç.	Zor bir işi utanılacak duruma düşmeden başarmak.
5.	Abayı yakmak	d.	Bırakılan bir şey veya kimse ile ilgili tedirginliği sürmek.
6.	Ocağına düşmek	e.	İnandırıcı olmayan sözlerle karşısındakini kandırmaya çalışmak.
7.	Kemer sıkmak	f.	Belli etmemeye çalışarak dinlemek.
8.	Masal okumak	g.	Şöyle bir bakıvermek, bakıp geçmek.
9.	Yüzünün akıyla çıkmak	h.	Çok telaşlanmak, telaşa düşmek.
10.	Burnu havada olmak	i.	Kendini çok beğenip kibirlenmek.

ETKİNLİK 9

Aşağıdaki deyimleri yakın anlamlarıyla eşleştirelim.

1	Abayı yakmak	a	Kulak vermek
2	Kılı kırk yarmak	b	Gönül vermek
3	Kulak kabartmak	c	İnce eleyip sık dokumak
4	Etekleri tutuşmak	ç	Eli ayağına dolaşmak

ATASÖZLERİ

ETKİNLİK 10

Aşağıda verilen atasözlerinden hem mecaz hem de gerçek anlamlı olanların başına "X" işareti koyunuz.

	Akıntıya kürek çekilmez.
	Borç yiğidin kamçısıdır.
	Ayağını yorganına göre uzat.
	Rüzgâr eken fırtına biçer.
	Balık baştan kokar.
	Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
	Ateş düştüğü yeri yakar.
	Damlaya damlaya göl olur.
	Çivi çıkar ama yeri kalır.

ETKİNLİK 11

Aşağıda verilen atasözlerinin anlamlarını karşılarına yazınız.

1. Ne ekersen onu biçersin.
2. Dost acı söyler.
3. Bakarsan bağ olur, bakmazsan dağ olur.
4. Sabreden derviş muradına ermiş.
5. İtle yatan bitle kalkar.
6. Söz gümüşse sükût altındır.
7. Ağaca dayanma kurur, adama dayanma ölür.
8. Ağustosta gölge kovan(kovalayan), zemheride karın ovar.
9. Görünen köy kılavuz istemez.
10. Eşeğe altın semer vursalar eşek yine eşek.
11. Alet işler, el övünür.

ETKİNLİK 12

Aşağıdaki hikâyede boş bırakılan yerlere uygun deyimleri yazınız.

Sabah erken kalktığını zannediyordu fakat saat çoktan dokuz olmuştu. Hazırlanayım derken - - - - girdi. O telaşla annesine seslendi: “Anne geç kaldım!” Annesi tatlı sesiyle “Olsun yavrum, yetişirsin.” dedi. Her zaman böyle - - - - olmayı nasıl başarıyor, diye düşündü. Hemen kahvaltıya koştu çünkü - - - - Bugün okulda en çok sevdiği derste sunum yapacaktı. Bu yüzden - - - - İyi hazırlanmıştı sunumuna. Yalnız bir konuyu - - - - Ödevini son gününe bıraktığı için - - - - Neyse ki sunumuna yetişti. Ama kendine söz verdi, bundan sonra asla ödevlerini son gününe bırakmayacak, her işini zamanında yapacaktı.

etekleri zil çalıyordu.

karnı zil çalıyordu.

göz ardı etmişti.

yumurta kapıya dayanmıştı.

iki ayağı bir pabuca girdi.

tatlı dilli

Bu hikâyenin ana fikrini özetleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Boş başak dik durur.

B) Büyük lokma ye, büyük söz söyleme.

C) Bugünün işini yarına bırakma.

D) Çok bilen çok yanılır.

Çözüm:

Hikâyede ödevini zamanında yapmayıp son güne bırakmaktan pişmanlık duyan bir öğrenci anlatılmaktadır. Bu durumu özetleyen atasözü de “Bugünün işini yarına bırakma.” dır. Cevap C seçeneğidir.

ATASÖZLERİ ve DEYİMLER TESTİ

1. Ayşenaz tatil için Ankara'dan Trabzon'a giderken aşağıda yakın anlamlı atasözlerinin bulunduğu şehirlere uğrayacaktır.

İstanbul	Öfkeyle kalkan zararla oturur.
	Rüzgâr eken fırtına biçer.
Kırıkkale:	Tırnağın varsa başını kaşı.
	Sana vereyim bir öğüt, kendi ununu kendin öğüt.
Çorum:	Damlaya damlaya göl olur.
	Vermeyince mabut, neylesin Sultan Mahmut?
Samsun:	Gülü seven dikenine katlanır.
	Zahmetsiz rahmet olmaz.
Sinop:	Kurt köyünü değiştirir, huyunu değiştirmez.
	Can çıkmayınca huy çıkmaz.

Bu bilgilerden hareketle Ayşenaz'ın aşağıdaki şehirlerden hangisine uğraması <u>gerekmez</u>?

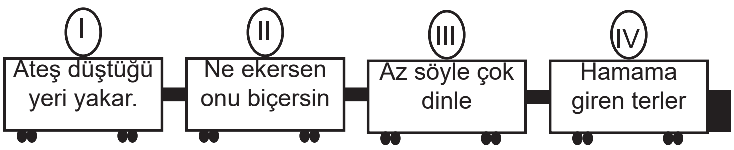
A) Kırıkkale

B) Çorum

C) Samsun

D) Sinop

2. Şekilde vagonlara hem mecaz hem de gerçek anlamı olan atasözlerinin bulunduğu bir tren oluşturulmak istenmiştir. Ancak bir vagona yanlışlıkla sadece gerçek anlamı olan bir atasözü yerleştirilmiştir.

Buna göre aşağıdaki vagonlardan hangisi yanlış yüklenen vagondur?

A) I

B) II

C) III

D) IV

3. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi "**Kötü günlerimiz için iyi günlerimizde para biriktirmeliyiz.**" anlamında değildir?**

A) Dağ ne kadar yüce olsa yol üstünden aşar.

B) Damlaya damlaya göl olur.

C) Ak akçe kara gün içindir.

D) Her çok azdan olur.

4. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi farklı bir anlamdadır?**

A) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.

B) Komşuda pişer, bize de düşer.

C) Ev alma, komşu al.

D) Gülme komşuna, gelir başına.

5.

I. İnsanın küçük yaşta eğitimi daha kolaydır.

II. İnsan ihtiyaçlarını karşılamak için yardım gelmesini beklememeli, kendi çalışmalıdır.

III. Unutulmaması gereken şey mutlaka yazılmalıdır.

IV. Herhangi bir işle uğraşmayan kimse bütün zamanını gevezelikle, çene çalmakla geçirir.

Yukarıdakilerden hangisi "Taşıma su ile değirmen dönmez.**" atasözünün açıklamasıdır?**

A) I B) II C) III D) IV

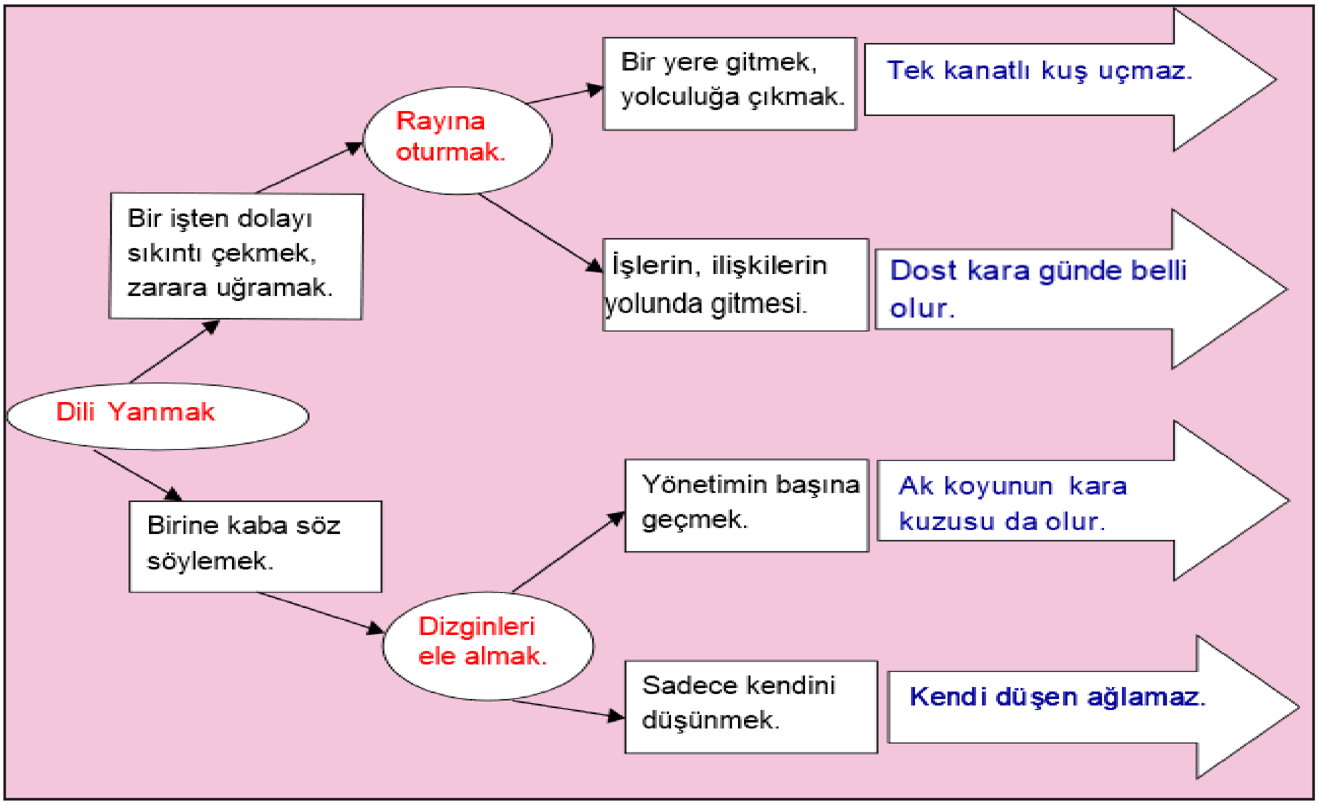
6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim cümledeki anlamına uygun kullanılmamıştır?**

A) Misafirlerin geleceğini duyunca telaştan eli ayağına dolaştı.

B) Birlikte çalışıp el ele verince bahçeyi kolayca düzenlediler.

C) O sıkıntılı günlerde arkadaşına yardım ederek kara gün dostu olduğunu gösterdi.

D) Girdiği sınavda başarılı olunca sevinçten etekleri tutuştu.

ETKİNLİK 13

Yukarıda deyimler ve anlamları dikdörtgen kutularda verilmiştir.

"Dili yanmak" deyiminden yola çıkın, doğru anlamı bulup yeni deyime ve anlamına geçin.

En sonda ulaştığınız atasözünün anlamını yuvarlak içine alın.

ETKİNLİK 14

Aşağıda verilen atasözleriyle ilgili yargılardan doğru olanların başına "D" yanlış olanların başına "Y" yazınız.

( ) Genellikle mecaz anlam taşır.

( ) Kimin söylediği belli olan söz gruplarıdır.

( ) Kişiden kişiye değişmez.

( ) Öğüt verici nitelikte özlü sözlerdir.

( ) Tecrübe ve gözlemlere dayanır.

( ) Kalıplaşmış sözlerdir, gerektiğinde eş anlamlarıyla değiştirilebilir.

( ) Genellikle geçmiş zaman ve şimdiki zaman kipinde çekimlenmiştir.

ETKİNLİK 15

Aşağıdaki atasözlerini anlamları ile eşleştiriniz.

ATASÖZLERİ	ANLAMLARI
( ) Söz gümüşse sükut (dinlemek) altındır.	(1)Güneş gibi ortada olan ve insanların dikkatinden kaçmayan bir şeyi saklamanın mantıklı bir açıklaması olamaz.
( ) Öfke ile kalkan, zararla oturur.	(2)Başarılı kişileri çekemeyen ve kötüleyen çok olur.
( ) Mızrak çuvala sığmaz.	(3)Dinlemek konuşmaktan daha değerlidir.
( ) Meyveli ağacı taşlarlar.	(4)Kötülük düşünen insanlar, karışık ortamlardan yararlanır.
( ) Kurt, dumanlı havayı sever.	(5)Öfkeyle davranan insanlar sonunda zarar görür.

YAZIM KURALLARI
ÇÖZÜMLÜ SORULAR:

1. Ahmet Bey, günlerdir Gazi Üniversitesine yaptığı başvurunun sonucunu bekliyor ve bu süreçte neredeyse her gün okulun kapısını aşındırıyordu. Yıllardır akademisyen olma hayaliyle yanıp tutuşuyordu. Hayalinin gerçekleşmesine az kalmıştı. 14 Mart tıp bayramında yaptığı konuşmada söylediği şu cümle ise unutulmazdı: Hayallerimizin peşinden koşmalıyız.

Bu metinde aşağıdaki kurallardan hangisine uyulmamasından kaynaklanan bir yazım yanlışı yapılmıştır?

A) İki noktadan sonra gelen cümleler büyük harfle başlar.

B) Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar.

C) Belirli bir gün bildiren tarihlerde gün ve ay adları büyük yazılır.

D) Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar.

Çözüm:

"Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar." kuralına göre "14 Mart tıp bayramı" öbeği, "14 Mart Tıp Bayramı" şeklinde yazılmalıydı. Yanıt D.

2.

- Ek olan "-de" getirildiği sözcüğe bitişik yazılır.
- Bağlaç olan "de" kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde "de"nin yazımında bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Spor eşyalarımı evde unuttuğumdan bugün beden dersine giremedim.

B) Toplantıda ele alınan konuyu ben de daha önce araştırmıştım.

C) Gül'de Yakup Kadri'nin "Yaban" romanını çok beğendiğini söyledi.

D) Derste çözemediğim problem için ablamdan yardım isteyeceğim.

Çözüm:

C şıkkında "Gül'de" derken kullandığımız "de" bağlaç olduğu için sözcükten ayrı olarak "Gül de" şeklinde yazılmalıydı. Yanıt C.

3.

I. Soru eki sözcükten ayrı yazılır ve kendisinden önceki sözcüğün son ünlüsüne bağlı olarak ünlü uyumuna uyar.

II. Soru ekinden sonra gelen ekler, bu eke bitişik olarak yazılır.

III. Bu ek, cümleye soru anlamı dışında "zaman ve pekiştirme" anlamları kattığında da ayrı yazılır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bu kurallardan herhangi biri <u>örneklenmemiştir</u>?

A) Uzun mu uzun kavaklar kapatmış yolun iki yanını.

B) Dün bahsettiğimiz filmi sen de izlemiş miydin?

C) Projeyi tamamlamaktan vaz mı geçtiği bilinmez.

D) Öğrenciler bahçede ikişer ikişer sıra olmuşlar mı?

Çözüm:

A şıkkında III. numaralı kural, B şıkkında II. numaralı kural, D şıkkında ise I. numaralı kural örneklenmiştir. C şıkkındaki örneğin kuralı yoktur. Yanıt C.

4.

I. Yüzde ve binde işaretleri yazılırken sayılarla işaret arasında boşluk bırakılmaz.

II. Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.

III. Sıra sayıları ekle gösterildiğinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.

IV. Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir.

Aşağıdakilerden hangisinde bu kurallardan birine uyulmadığı için yazım yanlışı yapılmıştır?

A) Bugün 6'ncı denemeyi de çözdüm.

B) Öğretmen her birimize 5'er soru yöneltti.

C) Çekte ikibinbeşyüzaltmış TL yazıyordu.

D) Ormanlarımızın yaklaşık %75'i yok olmuş.

Çözüm:

B şıkkında, IV. maddede yer alan "Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir." kuralına uyulmadığı için yazım yanlışı yapılmıştır. Yanıt B.

5. Yalı Mah.de oturanların şikâyeti üzerine yol kenarındaki taşlar temizlendi.

Bu cümledeki yazım yanlışının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sert ünsüzle biten kısaltmalar, ek aldıkları zaman kısaltmanın sonundaki sert sessiz yumuşatılmaz.

B) Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır.

C) Kuruluş, ülke, kitap, dergi ve yön adlarının kısaltmaları her kelimenin ilk harfinin büyük olarak yazılmasıyla yapılır.

D) Gelenekleşmiş olan T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) ve T. (Türkçe) kısaltmalarının dışında büyük harflerle yapılan kısaltmalarda nokta kullanılmaz.

Çözüm:

"Küçük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alınır." kuralına göre "-de" eki "Mah." kısaltmasına "Yalı Mah.de" değil, "Yalı Mah.nde" şeklinde gelmelidir.

6. Türkçeyi <u>ihmaletmenin</u> nedenlerinden <u>biride</u> dil bilincimizin <u>doğru dürüst</u> oluşmamasıdır. Biz sanıyoruz ki dil de öbür araçlar gibi bir araçtır, hayır! Dil araçsa araçlar aracıdır. Kültürü oluşturan, insanı insan yapan <u>bir çok</u> etkinliğin, başarının kökeninde dil vardır.

Yukarıdaki metinde yazım yanlışı yapılmış olan sözcüklerin altı çizilmiştir.

Aşağıdaki kurallardan hangisi bu sözcüklerden birinin yazımı ile ilgili <u>değildir</u>?

A) Bağlaç olan "de" ayrı yazılır.

B) Et- ve ol-" yardımcı eylemleri, ses olayı gerçekleşmeyen isimlerle ayrı yazılır.

C) Sözcüklerden her ikisi veya ikincisi, birleşme sırasında anlam değişmesine uğradığında bu tür birleşik sözcükler bitişik yazılır.

D) Belirsizlik bildiren sıfat ve zamirler, gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.

Çözüm:

A şıkkı "biride", B şıkkı "ihmaletmemizin", D şıkkı "bir çok" sözcüğüyle ilişkilidir. C şıkkı ise bunların dışında kalmaktadır. Yanıt C.

ETKİNLİK 16

Aşağıdaki cümlelerde büyük harflerin yazımına dair yanlışları bularak doğru hâlini altına yazınız.

1. Annemle babam, 26 Mayıs 1980 cuma günü evlenmiş.

....

2. Ankara'nın Mamak İlçesi'nde bir kütüphanenin açılışına katıldık.

....

3. Kanuni Resmî gazetede yayımlanarak yürülüğe girdi.

....

4. Ağrı dağının efsanelerini anlatırdı babaannem bize.

....

5. Yarın bakanın okulumuza yapacağı ziyaret için çok heyecanlıyız.

....

6. Akşam yemeğinde çorba, adana kebap ve pilav varmış bugün.

....

7. Yardım konserinden tam 300.000 Lira gelir elde edilmiş.

....

8. Haftaya Ahmet Dayı'mızın Akçay'daki yazlığında tatil yapacağız.

....

9. Ankara Lisesi'nin düzenlediği şiir yarışmasında birinci oldum.

....

10. Mavi Ve Siyah romanını tam yirmi yıl önce okumuş annem.

....

ETKİNLİK 17

Aşağıdaki tabloda yer alan cümleleri “de”nin yazımı açısından inceleyerek cümlenin karşısındaki uygun kutucuğu işaretleyiniz.

CÜMLELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Bu yaz gözlükte almam gerekiyor.		
2. Her yerde söylediği sözlerden dolayı eleştiri alıyordu.		
3. Caddede yürürken ayağım takıldığından düştüm.		
4. Kitap ta benim dediğim gibi ele almış konuyu.		
5. Görkem’inde aldığı puan o okula yetiyormuş.		
6. Dizlerimde kaç gündür tarifi imkânsız bir ağrı var.		
7. Geçenler de onu bir kitabevinde görmüştüm.		
8. Soruyu çözmeye uğraş yada yarın öğretmenine sor.		
9. Yanlışta olsa sınıfta düşündüğümüzü söyleyebiliyorduk.		
10. Küçük çocuk "İsterimde isterim!" diye tutturunca annesi ona kızdı.		

ETKİNLİK 18

Aşağıdaki cümleleri “mi” soru eki kullanarak yeniden yazınız.

1. Geçen yaz Efes Harabeleri’ni gezdiniz.

....

2. Sen bu yemeği çok seviyorsun.

....

3. Çocuklar, bu dünyanın neşe kaynağıdır.

....

4. Projeyi zamanında teslim etmem gerekir.

....

5. Küçük bir kızdı.

....

ETKİNLİK 19

Aşağıdaki tabloda yer alan cümleleri "ki"nin yazımı açısından inceleyerek cümlenin karşısındaki uygun kutucuğu işaretleyiniz.

CÜMLELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Okuma alışkanlığı edinmemiş ki bu saatten sonra okusun.		
2. Bu ezanlarki şehadetleri dinin temeli Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.		
3. Öyle komik bir adamki herkes ona çok gülüyor.		
4. Akşamki yemekte konuşulanları annemler de duymuş olmalı.		
5. Madem ki vazgeçecektin, neden başvuru yaptın?		
6. Sınavda başarısız olmuş oysaki sorular çok kolaydı.		
7. Canı sıkılmış ki çıkıp hava almak istedi.		
8. Bu kafayla giderse evdeki hesap çarşıya uymaz.		
9. O kadar yakından izliyor ki gözleri bozulacak.		
10. Ne yazıkki adamcağızın kalbi buna dayanamadı.		

ETKİNLİK 20

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımına dair yanlışları bularak doğru halini altına yazınız.

1. Sınavdaki 15.'inci soruda bir hata vardı sanırım.

....

2. 12:06:2019 tarihinde Japonya'ya eğitim için gitti.

....

3. Kırk kg şekeri, festivalde yapılacak helva için ayırmışlar.

....

4. Bahçede 3'er 3'er sıra olduk ve öğretmenin öğrettiği oyunu oynadık.

....

5. Seksenbeş öğrencinin katıldığı Ege gezimiz haftaya başlıyor.

………

6. 4/2’si (iki bölü dördü) pamuk ekimine ayrılan arazide babamın da hissesi var.

………

7. Nüfusunun % 80’i Alman olan ülkede birçok yabancı vatandaş da yaşıyor.

………

8. 185.000 üç yüz kişi yaşıyor bu ilde.

………

ETKİNLİK 21

Aşağıdaki cümlelerde kısaltmaların yazımıyla ilgili yanlışları bularak doğru halini altına yazınız.

1. THY'de erken rezervasyon indirimleri başlamış.

………

2. TDK’da görevli uzmanın yorumuna göre çözdük bu soruyu.

………

3. 7 No’lu dairede oturan kiracımızın evini su başmış.

………

4. Yamaç paraşütçüleri kendilerini 500 m.den aşağı bırakıyorlar.

………

5. TRT’ten yapılan açıklamaya göre bahsi geçen program yayından kaldırılmış.

………

6. T.B.M.M.mizin ilk binasındaki sıralar, şu an okulumuzun salonunda bulunuyor.

………

7. Alm.nin ve İng.nin bazı sözcükleri ve kuralları, birbirine çok benziyor.

………

8. PROF. DR. Ali Kaya’nın 1977’de okulumuzdan mezun olduğunu öğrendik.

………

9. TDK’nın sitesindeki sözlükten sıkça faydalanıyor öğrenciler.

………

ETKİNLİK 22

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcükleri, birleşik sözcüklerin yazımı kuralına göre inceleyerek cümlelerin başına yazımı doğru olan sözcükler için "D", yanlış olan sözcükler için "Y" koyunuz. Yanlış olanların doğrularını cümlenin karşısındaki kutucuğa yazınız.

CÜMLELER		DOĞRU YAZIM
1)	( ) İnsanlar kötü davrandı diye zavallı köpek sokağı terk etti.	
2)	( ) Uzun zamandır yurtdışında olan ağabeyim sonunda döndü.	
3)	( ) Baş rol oyuncusunun kaprisleri yüzünden çekimler aksıyordu.	
4)	( ) Güneybatıdan esen sert rüzgâr, ağaçları devirmiş.	
5)	( ) Birbiri ardına gelen acılara dayanamadı zavallı kadın.	
6)	( ) Herşeyin bir bedeli var, der annem.	
7)	( ) Pek çok kişi, onunla aynı fikirde değildi.	
8)	( ) Dil bilgisi konularını tekrar edeceğim.	
9)	( ) Evden kaçan kedim, bir gün çıka geldi.	
10)	( ) Bunun yanısıra her seferinde bana bağırması da beni üzüyor.	

SÖZEL MANTIK

Örnek:

Örnek

KEM	?	IT
İĞ	?	DEN

Çözüm

KEM	AN	IT
İĞ	NE	DEN

Anne

Keman Anıt
İğne Neden

1	2	3
TEN	?	REKET
YU	?	Lİ

1	2	3
HE	?	NE
HAL	?	MOS

1	2	3
ZİN	?	RİN
KA	?	YON

- Birinci kutucuk ve ikinci kutucuk birleştirildiğinde anlamlı bir sözcük oluşturur.
- İkinci kutucuk ve üçüncü kutucuk birleştirildiğinde anlamlı bir sözcük oluşturur.
- İkinci kutucuklar yukarıdan aşağı okunduğunda anlamlı bir sözcük oluşturur.

Verilen örnekten hareketle soru işaretinin olduğu yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Defter

B) Hava

C) Dere

D) Kafe

Cevap:

D

CEVAP ANAHTARI

SÖZCÜKTE ANLAM TESTİ

Sayfa 5

1. B
2. D
3. B
4. B
5. C
6. B
7. A
8. C
9. D
10. A
11. A
12. D
13. A
14. C
15. D
16. B
17. A
18. B
19. A

FİİLİMSİ TESTİ

Sayfa 44

1. A
2. A
3. A
4. B
5. A
6. D

CÜMLEDE ANLAM TESTİ

Sayfa 23

1. B
2. D
3. D
4. B
5. B

ATASÖZÜ VE DEY-İMLER TESTİ

Sayfa 50

1. B
2. C
3. A
4. B
5. C
6. D

PARAGRAF BİLGİSİ TESTİ

Sayfa 31

1. B
2. D
3. A
4. D
5. D
6. A
7. C
8. A
9. B
10. C

CEVAP ANAHTARI

Etkinlik 1: Sayfa 4

Aşağıdaki cümlelerde verilen altı çizili kelimelerin anlam özelliklerini (gerçek, mecaz, terim) yanlarındaki boşluklara yazınız.

1) Isınma turunun ardından maç başladı. (mecaz)

2) Sokak lambaları fırtınanın etkisiyle karardı. (gerçek)

3) Dolu bir insandır, fikirlerinden yararlanın. (mecaz)

4) Sekizinci sınıfın ilk konusu fiilimsidir. (terim)

5) O kadar hata yaptı ki evime gelmeye yüzü yok. (mecaz)

6) Beynini kemiren bu düşüncelerden kurtulamıyordu. (mecaz)

7) Arılar, çiçeklerin polenlerinden bal yapar. (terim)

8) Olaya bir de benim açımdan bakmalısın. (mecaz)

9) Tüm öykülerinde küçük insanları konu eder. (mecaz)

Etkinlik 2: Sayfa 4

1) Açtığı kutuların hepsi boştu.

2) Rüzgâr ağacın dallarını kırmıştı.

3) Kedi usulca bacağına dokundu.

4) Arkadaşını bir çırpıda çizip attı.

5) Hava bugün oldukça sıcaktı.

Etkinlik 3: Sayfa 14

Sözcük	Zıt Anlam	Olumsuzluk
Almak	Vermek	Almamak
Bulmak	Kaybetmek	Bulmamak
Temiz	Kirli	Temiz değil
Neşeli	Üzgün	Neşesiz
Süslü	Sade	Süssüz

CEVAP ANAHTARI

Paragraf Bilgisi Testi Sayafa 35

11. Değneğin ucuna beş on halka taktırmak istiyor.

12. Uzun süredir genç adamın istediği işi yaptığından ve bu işte usta olduğundan istenilen işi doğru bulmuyor ve itiraz ediyor.

13. Doğru değil çünkü işi bilen kişilerin tavsiyelerini dinleyerek hareket etmek daha yararlı olur.

14. İhtiyar çilingirin asıl amacı doğru iş yapmak olduğundan genç adamın parayı ön plana getirmesinden dolayı içerliyor.

15. Çocuk dişleri çok keskin olan kaşağının dişlerini köreltmek için duvara sürtüyor.

16. Duvara sürerek dişlerinin keskinliğini giderdiği kaşağıyı atlara sürttüğünde atların durmaması.

17. Hizmetçinin kaşağıyı kırdığını düşündüğü için hizmetçiye kızmak.

18. Çocuğun babası hizmetçiyi çağırır ve kaşağıyı kırdığı için hizmetçiye kızmaya başlar. Hizmetçi kaşağıyı kırmadığını söylese de babası hizmetçiye inanmaz. Doğru söylemediği için hizmetçiyi işten çıkardığını söyleyince çocuk da pişman olur ve gerçeği babasına anlatır.

Etkinlik 4: Sayfa 37
İsim-fiillerin (mastar) altını çizip ekini yazınız

FİİLİMSİLER
Başarmak için yıllardır çalışıyor.
Kitaplarını korumayı, sevmeyi çok küçük yaşta öğrenmişti.
Arkadaşına destek olmak için yanına gitti.
Çok gururlu olduğundan herkesin önünde ağlamak istemiyordu.
Hasret çekmek sonunda kavuşmak varsa güzeldir.
Bakış açısını değiştirince daha mutlu oldu.

Etkinlik 5: Sayfa 37
Sıfat-fiilerin altını çizip ekini yazınız

CÜMLELER	EK
Bilindik sorunlar üstünde konuştuk.	-dik
Karşısında susan bir sınıf görünce hayli şaşırdı.	-an
Pamuk yüzlü ninesinin öpülesi ellerini bir türlü bırakamadı.	-esi
Gelecek günlerde biriktirdiği parayla geçinmeyi planlıyordu.	-ecek, -dik
Hepimize bilmiş tavırlar sergiliyordu.	-miş
Gelen yolcu bölümünde sabırsızlıkla teyzesini bekliyordu.	-en

Etkinlik 6: Sayfa 38

	İSİM FİİL	SIFAT FİİL
Başını acemi berbere teslim eden cebinden pamuğu eksik etmez .		X
Kaçan balık büyük olunca herkes çok üzüldü.		X
Hediye almak için sadece iki günü vardı	X	
Buraya gelişi hepimiz için sürpriz oldu.	X	
Askerdeyken annesiyle mektuplaşmak hoşuna gidiyordu.	X	

CEVAP ANAHTARI

Etkinlik 7: Sayfa 41 Etekleri zil çalmak

Etkinlik 8: Sayfa 41

a-6	e-8
b-5	f-1
c-7	g-3
ç-9	h-2
d-4	ı-10

Etkinlik 9: Sayfa 42

1-b

2-c

3-a

4-d

Etkinlik 10: Sayfa 42

Aşağıda verilen atasözlerinden hem mecaz hem de gerçek anlamlı olanların başına "X" işareti koyunuz.

x	Akıntıya kürek çekilmez.
	Borç yiğidin kamçısıdır.
x	Ayağını yorganına göre uzat.
	Rüzgâr eken fırtına biçer.
x	Balık baştan kokar.
	Minareyi çalan kılıfını hazırlar
x	Ateş düştüğü yeri yakar.
x	Damlaya damlaya göl olur.
x	Çivi çıkar ama yeri kalır.

CEVAP ANAHTARI

Etkinlik 11: Sayfa 43

1. Kişiler çevrelerine nasıl davranırlarsa öyle karşılık görürüler.

2. Dost olan kimse dostundan gerçeği saklamaz, dostunun kusurunu, yanlışını acı da olsa söyler.

3. Bakılıp onarılan, emek verilen şeyler yararlanılacak duruma gelir.

4. Sabırla bekleyen kişi sonunda istediği şeylere kavuşur.

5. Kötü huylu kimselerle düşüp kalkana kötü huylar bulaşır.

6. Konuşmak, kimi zaman insanın başına iş açabilir.

7. İnsan yapacağı işten kendisi sorumludur. Başkalarından yardım istemek her zaman doğru değildir.

8. Yaz aylarında gölgede yatan, tarlada çalışıp ürün elde etmeyen insan kışın aç kalır.

9. Açıkça belli olan bir durumu açıklamak gerekmez.

10. İnsanlık değerinden yoksun kişi, kılık kıyafetle ve unvan ile değer kazanmaz.

11. İnsan ne iş yaparsa yapsın, ne kadar usta olursa olsun, o iş için gerekli araç-gereç olmadan başarı elde edemez

Etkinlik 12: Sayfa 43

Sabah erken kalktığını zannediyordu fakat saat çoktan dokuz olmuştu. Hazırlanayım derken iki ayağı bir pabuca girdi. O telaşla annesine seslendi "Anne geç kaldım." Annesi tatlı sesiyle "Olsun yavrum, yetişirsin." dedi. Her zaman böyle tatlı dilli olmayı nasıl başarıyor diye düşündü. Hemen kahvaltıya koştu çünkü karnı zil çalıyordu. Bugün okulda en çok sevdiği derste sunum yapacaktı. Bu yüzden etekleri zil çalıyordu. İyi hazırlanmıştı sunumuna. Yalnız bir konuyu göz ardı etmişti. Ödevini son gününe bıraktığı için yumurta kapıya dayanmıştı. Neyse ki sunumuna yetişti. Ama kendine söz verdi, bundan sonra asla ödevlerini son gününe bırakmayacak, her işini zamanında yapacaktı.

Cevap C

Etkinlik 13: Sayfa 47

Dost kara günde belli olur.

Etkinlik 14: Sayfa 47

D, Y, D, D, D, Y, Y

Etkinlik 15: Sayfa 48

3 - 5 - 1 -2 - 4

Etkinlik 16: Sayfa 51

1. Annemler, 26 Mayıs 1980 Cuma günü evlenmiş.

2. Ankara'nın Mamak ilçesinde bir kütüphanenin açılışına katıldık.

3. Kanuni Resmî Gazete'de yayımlanarak yürülüğe girdi.

4. Ağrı Dağı'nın efsanelerini anlatırdı babaannem bize.

5. Yarın Bakan'ın okulumuza yapacağı ziyaret için çok heyecanlıyız.

6. Akşam yemeğinde çorba, Adana kebap ve pilav varmış bugün.

7. Yardım konserinden tam 300.000 lira gelir elde edilmiş.

8. Haftaya Ahmet dayımızın Akçay'daki yazlığında tatil yapacağız.

9. Ankara Lisesinin düzenlediği şiir yarışmasında birinci oldum.

10. Mavi ve Siyah romanını tam yirmi yıl önce okumuş annem.

CEVAP ANAHTARI

Etkinlik 17: Sayfa 52

CÜMLELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Bu yaz gözlükte almam gerekiyor.		x
2. Her yerde söylediği sözlerden dolayı eleştiri alıyordu.	x	
3. Caddede yürürken ayağım takılıp düştüm.	x	
4. Kitap ta benim dediğim gibi ele almış konuyu.		x
5. Görkem'inde aldığı puan o okula yetiyormuş.		x
6. Dizlerimde kaç gündür tarifi imkânsız bir ağrı var.	x	
7. Geçenler de onu bir kitabevinde görmüştüm.		x
8. Soruyu çözmeye uğraş yada yarın öğretmenine sor.		x
9. Yanlışta olsa sınıfta düşündüğümüzü söyleyebiliyorduk.		x
10. Küçük çocuk topta top diye tutturunca annesi ona kızdı.		x

Etkinlik 18: Sayfa 52

1. Geçen yaz Efes Harabeleri'ni mi gezdiniz?
2. Sen bu yemeği çok mu seviyorsun?
3. Çocuklar, bu dünyanın neşe kaynağı mıdır?
4. Projeyi zamanında teslim etmem mi gerekir?
5. Küçük bir kız mıydı?

Etkinlik 19 Sayfa 53

CÜMLELER	DOĞRU	YANLIŞ
1. Okuma alışkanlığı edinmemiş ki bu saatten sonra okusun.	X	
2. Bu ezanlarki şehadetleri dinin temeli Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.		X
3. Öyle komik bir adamki herkes ona çok gülüyor.		X
4. Akşamki yemekte konuşulanları annemler de duymuş olmalı.	X	
5. Madem ki vazgeçecektin, neden başvuru yaptın?		X
6. Sınavda başarısız olmuş oysaki sorular çok kolaydı.	X	
7. Canı sıkılmış ki çıkıp hava almak istedi.	X	
8. Bu kafayla giderse evdeki hesap çarşıya uymaz.	X	
9. O kadar yakından izliyor ki gözleri bozulacak.	X	
10. Ne yazıkki adamcağızın kalbi buna dayanamadı.		X

CEVAP ANAHTARI

Etkinlik 20 Sayfa 53

1. Sınavdaki 15'inci soruda bir hata vardı sanırım.

2. 12.06.2019 tarihinde Japonya'ya eğitim için gitti.

3. 40kg şekeri, festivalde yapılacak helva için ayırmışlar.

4. Bahçede üçer üçer sıra olduk ve öğretmenin öğrettiği oyunu oynadık.

5. Seksen beş öğrencinin katıldığı Ege gezimiz haftaya başlıyor.

6. 2/4'ü (iki bölü dördü) pamuk ekimine ayrılan arazide babamın da hissesi var.

7. Nüfusunun %80'i Alman olan ülkede birçok yabancı vatandaş da yaşıyor.

8. 185 bin üç yüz kişi yaşıyor bu ilde.

Etkinlik 21 Sayfa 54

1. Kardeşimin bu etkinlikte 5cm² lik kareye şekil yerleştirmesi gerekiyormuş.

2. TDK'de görevli uzmanın yorumuna göre çözdük bu soruyu.

3. 7 No.lu dairede oturan kiracımızın evini su basmış.

4. Yamaç paraşütçüleri kendilerini 500 m'den aşağı bırakıyorlar.

5. TRT'den yapılan açıklamaya göre bahsi geçen program yayından kaldırılmış.

6. TBMM'mizin ilk binasındaki sıralar, şu an okulumuzun salonunda bulunuyor.

7. Alm.nın ve İng.nin bazı sözcükleri ve kuralları, birbirine çok benziyor.

8. Prof. Dr. Ali Kaya'nın 1977'de okulumuzdan mezun olduğunu öğrendik.

9. TDK'nin sitesindeki sözlükten sıkça faydalanıyor öğrenciler.

Etkinlik 22 Sayfa 55

	DOĞRU YAZIM
1) D	
2) Y	yurt dışında
3) Y	Başrol
4) D	
5) D	
6) Y	Her şeyin
7) D	
8) D	
9) Y	çıkageldi
10) Y	yanı sıra

meb.gov.tr